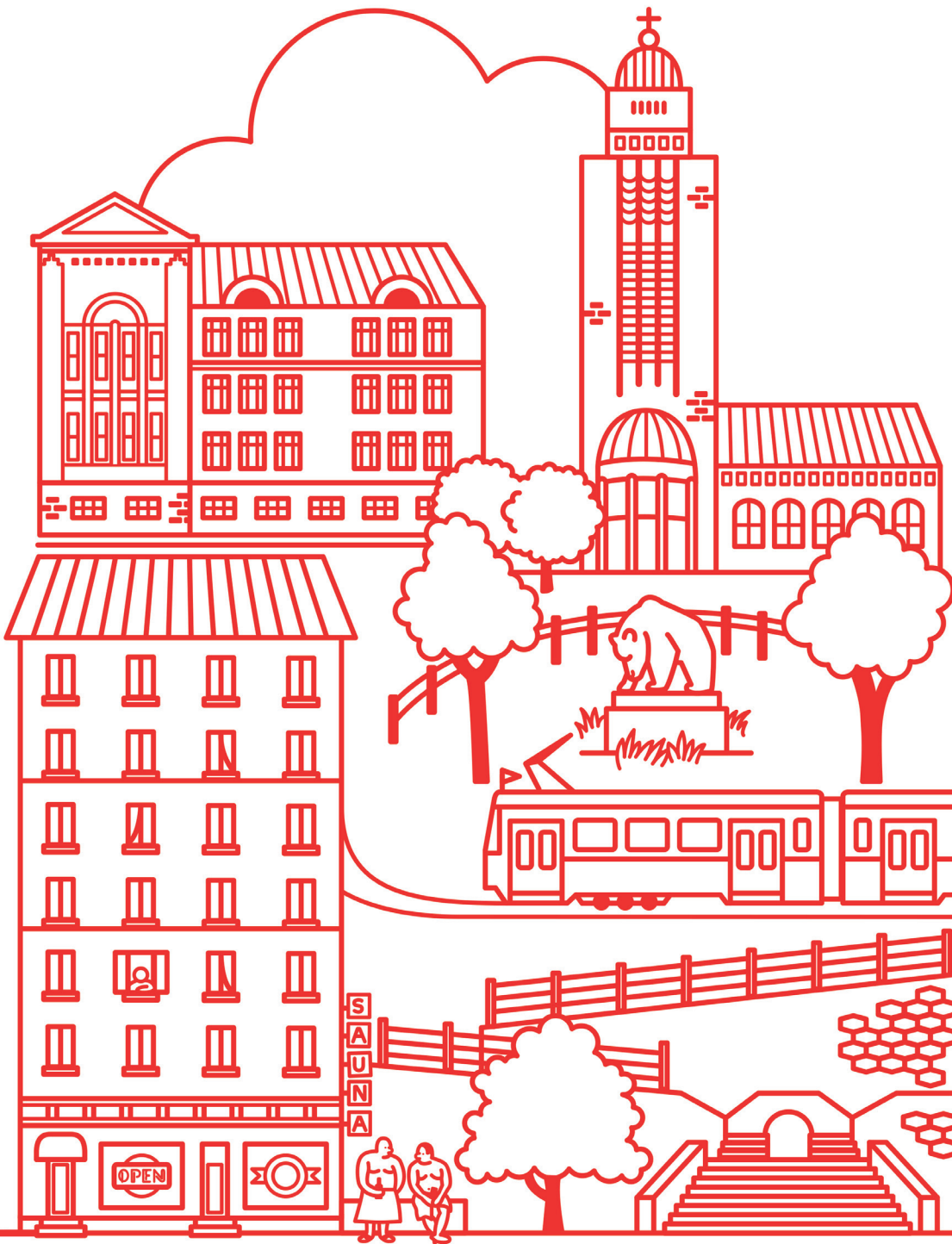

KALLIO-LIIKE

edistämässä kaupunkikulttuuria
ja aktivoimassa kaupunkitilaa

Kandidaatintyö
Salla-Mari Seppälä 2019

Aalto-yliopisto
Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
Arkkitehtuurin koulutusohjelma

Kallio-kuvitus:
Tiina Achrén / Kuviokioski

*Kallio-liike edistämässä
kaupunkikulttuuria ja aktivoimassa
kaupunkitilaa*

*Salla-Mari Seppälä
2019*

”Täällä on kaikki sosiaaliluokat läsnä: Hurstin ruokajonolaisista varakkaisiin asunnonomistajiin. Kalliosta löytyy hyviä puistoja hengailuun, paljon kahviloita, Arlan sauna, Kotiharjun sauna ja Sompasauna. Torkkelinmäen seutu on kotoisasti sokkeloinen ja kohottaa Kallion arvokkuutta. Selvästi tunnistettavat maamerkit: Kallion kirkko ja Karhupuisto, Hesari ja Kurvi.”

Anonyymi 29-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

Tekijä: Salla-Mari Seppälä

Työn nimi: Kallio-liike edistämässä kaupunkikulttuuria ja aktivoimassa kaupunkitilaa

Laitos: Arkkitehtuurin laitos

Koulutusohjelma: Arkkitehtuuri

Vastuupettaja: Hannu Huttunen

Ohjaaja: Tommy Lindgren

Vuosi: 2019

Sivumäärä: 54

Kieli: Suomi

Tiivistelmä:

Kandidaatintyössä tutkittiin Kallio-liikkeen harjoittaman kaupunkiaktiivismin ja kaupunkikulttuurin vaikutusta kaupunkitilaan Kallion kaupunginosassa, Helsingissä. Työ oli tapaustutkimus, jonka tavoitteena oli etsiä vastauksia siihen, miten Kallio-liike aktivoi kaupunkitilaa ja kuinka se toimii paikallisesti ympäristön ja kaupunkikulttuurin kehittäjänä. Osana tutkimustyötä haastateltiin sekä kaupunkiaktiiveja että Kallion asukkaita ja kaupunginosassa vierailleita. Näin oli mahdollista arvottaa liikkeen toimintaa kaupunkitilan aktiivisuuden ja kaupunkikulttuurin edistäjänä. Tutkimusprosessi ajoittui tammikuusta 2018 toukokuuhun 2019. Lisäksi työssä esitellään julkisen tilan laatuun, aktiivisuuteen ja kaupunkikulttuurin ilmentymiseen vaikuttavia tekijöitä.

Kallio-liike edustaa neljättä sektoria ja kaupunkikulttuuria – ilmiötä, jotka ovat ajankohtaisia ja yhteiskunnallisessa murroksessa. Liikkeen tekijät, samankaltaiset arvot ja kiinnostuksen kohteet jakavat aktiivit, edistävät Kallion ympäristön sosiaalista ja fyysistä laatua. He kyseenalaistavat toiminnallaan kaupunkitilan perinteistä käyttöä, edistävät vuoropuhelua Helsingin kaupungin ja asukkaiden välillä sekä ottavat kantaa ympäristön ja sosiaalisen ilmapiirin laatuun.

Kalliossa katukuvan aktiivisuus on aistein havaittavissa, kun maantieteellisesti pienelle alueelle keskittyy suuri määrä kulttuuria ja ihmisiä. Kyselyistä ja haastatteluista ilmeni Kallio-liikkeen vaikuttavan tapaan, jolla julkista tilaa käytetään. Kallio Block Partyn, Kallio-liikkeen ja muun kaupunkiaktiivisen toiminnan uskottiin vaikuttavan katukuvaan vähintään tapahtuman tai aktiviteetin ajan. Vastaajien oli vaikea arvioida yksittäisten tapahtumien kohdalla, seuraako niistä pidempiaikaista vaikutusta yhteisöllisyyteen tai katukuvaan. Tekijöiden toiminta vaikutti kalliolaisten, kaupunginosassa vierailleiden ja aktivistien tapaan suhtautua ympäristöön. Vastaajat uskoivat aktiivisuuden ja kulttuurin yhteisvaikutuksen herättävän kaupunginosan eloon sekä edistävän sivuilmiönä yhteisöllisyyttä ja viihtyisyyttä alueella. Vastausten mukaan Kallio-liikkeen toiminta rikastutti Helsingin kulttuurikirjoa. Kallio Block Party tunnettiin myös muualla Suomessa ja yhdistettiin yhdeksi kalliolaisen aktivismin ja kulttuurin kulminoitumaksi.

Avainsanat:

Kallio, Kallio-liike, Kallio Block Party, kaupunkiaktivismi, kaupunkikulttuuri, kaupunkiliike, kaupunkisuunnittelu, kaupunkitila, neljäs sektori.

Haluan kiittää kaikkia kyselyihin ja haastatteluihin osallistuneita sekä kandidaatintyöni toteutuksessa auttaneita henkilöitä.

Kiitos

*antoisasta haastattelusta ja keskustelusta tärkeän asian äärellä aktiiveille,
Eero Karistolle ja Niina Lyijyselle.*

palautteesta ja kannustavista sanoista kandidaatintyöni ohjanneelle Tommy Lindgrenille.

kielenhuollosta ja tuesta Jaakko Timoselle.

tuesta ja uskosta kykyihini Annina Eskelinille ja Eve Kaasalaiselle.

sekä kaikille Kallio-liikkeen aktiiveille, Kallio Block Partyä toteuttaneille ja kaupunkikulttuuria edistäville upeasta työstä elävän Kallion ja Helsingin hyväksi.

<i>1 Johdanto</i>	<i>7</i>
<i>2 Tutkimusmenetelmät</i>	<i>10</i>
<i>3 Kallio</i>	<i>14</i>
3.1 Kallion kaupunginosa	15
3.2 Kaupunginosan kehitys	15
3.3 Kallio 2000-luvulla	17
<i>4 Houkutteleva kaupunkiympäristö</i>	<i>21</i>
4.1 Aktiivisen kaupunkitilan laatutekijöitä	21
4.2 Kaupunkikulttuuri ja festivalisaatio	25
<i>5 Kallio-liike ja kansalaisosallistumisen murros</i>	<i>28</i>
5.1 Neljäs sektori	28
5.2 Kallio-liike	29
5.2.1 Korttelifestivaali Kallio Block Party	34
5.2.2 Yhteistyö Helsingin kaupungin ja viranomaisten kanssa	42
<i>6 Johtopäätökset</i>	<i>44</i>
<i>7 Lähdeluettelo</i>	<i>49</i>

Keskeiset käsitteet ja lyhenteet

KBP

Kallio Block Party - kaupunkifestivaali.

Neljäs sektori

Neljänneksi sektoriksi kutsutaan kansalaistoimintaa, joka on niin sanotusti epävirallista aktiivisuutta ja organisoituu perinteisen järjestötoiminnan, kolmannen sektorin, ulkopuolella. Toiminta on saanut alkunsa internetissä ja sosiaalisessa mediassa, jossa sektori pääsääntöisesti järjestäytyy ja vaikuttaa. (Kaupunkiaktivismi 2018a.)

Nimby, nimbyily, nimbyilijät, not in my back yard -ajattelutapa

Lähiympäristössä tapahtuvien uusien ja erilaisten asioiden vastustaminen.

Asukkaita, jotka vastustavat kotiensä lähistöllä tapahtuvaa toimintaa/ asioita/projekteja, jotka he kokevat epämiellyttäväksi.

Tee se itse -ajattelu

Ajattelutapa, jonka mukaan yksilö tekee asioita itsenäisesti omaksi tai yhteisön eduksi. Yksilö ottaa ns. vastuuta asioista, jotka yleisesti tunnustetaan jonkin muun tahon hoidettavaksi tai erikoisalaksi.

Piritori

Vaasanpuistikko, aukio Sörnäisten metroaseman läheisyydessä Helsingissä.

1

Johdanto

Aurinko paistaa lähes kirkkaalta taivaalta Hakaniemen torille kello viiden aikaan elokuisena iltapäivänä. Ilmassa on juhlan tuntua, joka aistitaan monin tavoin. Hakaniemenranta on täyttynyt runsaasta väkijoukosta. Taustalla kuuluu puheensorinaa, johon sekoittuvat musiikki, loppien nauru ja liikenteen äänet. Mitä lähemmäs rantaa liikutaan, sitä merkittävämmän musiikki valtaa äänimaailman. Ihmiset ovat hilpeitä ja eloisia. Osa heistä vaelttaa laiskasti ihmismassassa kantaen kädessään juomaa tai ruokakojuista ostettua pikaruokaa. Osa on pysähtynyt rantaan sijoitetun esiintymislavan edustalle kuuntelemaan musiikkiesitystä. Joku tanssii, toinen nauraa, minä tapaan hyvän ystävän. Kauempana rannassa sijaitsevista ruokakojuista tarjottavien herkkujen huumaaava tuoksu, ihmisten parfyymit, täysien jäteastioiden ja bajamajojen löyhyä sekä tupakansavu sekoittuvat toisiinsa merituulella. Tätä on Kallio Block Party, kaikille avoin korttelifestivaali Helsingin sydämessä.

Hakaniemenrannassa, torin ja Kulttuurisaunan välissä 4. elokuuta 2018 järjestetty Kallio Block Party herätti uudella tavalla eloon Kallion kaupunginosan. Tapahtuma oli pääsymaksuton, koko kansan korttelijuhla, jonka oli organisoinut kaupunginosayhdistys Kallio-liike ja vapaaehtoiset tekijät. Festivaalin aikana kadut ja puistot muuttuivat avoimeksi juhla-alueeksi, jossa nautittiin musiikista, kulttuurista, taiteesta, ruoasta, juomasta, yhteisöllisyydestä ja tekemisen ilosta. Tunnelma oli hyväntuulisen leikkimielinen merellisessä lokaatiossa, jossa autotiet ja rantaviiva oli muutettu elävän kaupunkikulttuurin ja yhdessäolon näyttämöksi. Ihmisiä oli paikalla paljon. Arki Hakaniemessä on poikkeuksetta hyvin erilaista. Ihmisiä on katukuvassa vähemmän ja teitä hallitsevat autot. Tuntuu kuin kaikilla olisi kiire jonnekin. Äänessä ovat meri ja liikenne tuulen humistessa korvissa. Korttelijuhla näytti uuden puolen Hakaniemestä.

Gehlin (2011) mukaan ympäristön tulee tarjota virikkeitä, jotka houkuttelevat ihmiset kaduille. Suunnitteluratkaisut, jotka saavat ihmiset viettämään vapaavalintaisesti aikaansa kaupunkitilassa, viestivät kaupunkisuunnittelun onnistuneisuudesta ja laadusta. Vaihtoehtoisesti kaupunkitilan laatuun voidaan vaikuttaa muuttamalla ympäristön luonnetta yksilön, ryhmän tai yhteisön toimesta. Muutokset voivat olla hetkellisiä tai pysyviä, kuitenkin sellaisia, että ne pyrkivät nostamaan tilan arvoa, muuttavat sen käyttöastetta ja herättävät ihmisten kiinnostuksen.

Kandidaatintyössäni tutustun sellaisiin kaupunkitilassa tapahtuviin muutoksiin, jotka aktivoivat asukkaita viettämään aikaansa kotiansa ulkopuolella – kaduilla. Tarkastelun kohteeksi valitsin Helsingissä, Kallion kaupunginosassa, vaikuttavan neljännen sektorin ryhmän, Kallio-liikkeen, joka toiminnallaan kyseenalaistaa kaupunkitilan perinteistä käyttöä. Sen aktiiviset tekijät edistävät toiminnallaan ja yhdessä tekemällä ympäristön sosiaalisen ja fyysisen laadun kehitystä. Liikkeen merkittävin ja näkyvin tapahtuma on vuosittain elokuussa järjestettävä Kallio Block Party.

Kaupunkiaktiivinen toiminta vaikuttaa välittömästi ympäristöön tarjoten mielenkiintoisen, tutkimuksen arvoisen ilmiön kandidaatintutkielmalle. Työ on tapaustutkimus, jossa etsin vastauksia siihen, miten Kallio-liike ja kaupunkiaktivistit toimivat paikallisesti kaupunkitilan ja kaupunkikulttuurin kehittäjinä. Tutkimustulokset kertovat liikkeen toiminnan arvosta ympäristöä aktivoivana tekijänä, ja ne korostavat neljännen sektorin merkitystä kaupunkikulttuurin edistäjänä. Laadullisen tutkimuksen osana toteutin haastattelun ja kaksi kyselyä (esitellään luvussa 2), jotka käsittelevät kaupunkiaktivistien, Kallion asukkaiden ja kaupunginosassa vierailleiden mielipiteitä, kokemuksia ja havaintoja Kallio-liikkeen toiminnasta ja Kallio Block Partysta.

Tutkimusaihe on ajankohtainen, sillä neljännen sektorin merkitys (esitellään alaluvussa 5.1) ja kaupunkikulttuurin kehitys (lisää alaluvussa 4.2) ovat murroksessa. Uuden sektorin synty ja monipuolinen kaupunkiaktiivinen toiminta ovat synnyttäneet uuden tavan lähestyä kaupungin kehittämistä. Ihmiset luovat itseorganisoituvaa kulttuuria, joka järjestäytyy sosiaalisen median avulla haastaen kunnallisen politiikan ja byrokratian rajoja. (Komulainen 2017.) Aktiiviset kansalaisliikkeet, kuten Kallio-liike, auttavat kaupunkeja, kuntia ja yksittäisiä maantieteellisiä alueita muuntautumaan nopeammin omailemaisiksi ja näin asukkaidensa näköisiksi.

Kandidaatintyöni lisää uuden näkökulman humanistien ja yhteiskuntatieteilijöiden opinnäytetöiden kirjoon. Kallio-liikkeen toimintaa on käsitelty monipuolisesti erilaisin tutkimuksin, mutta ei niinkään kaupunkisuunnittelun näkökulmasta. Itse liikkeen toiminnan merkitystä kaupunkitilaa elävöittävänä tekijänä tai jäsenten harjoittaman aktivismin vaikutusta ihmisten mielikuviin ympäristön luonteesta ei ole tutkittu aiemmin. Liike ja Kallio Block Party esittäytyvät useassa tapahtuma- ja kulttuurituotannon alan työssä, jotka perehtyvät kulttuurituottamiseen sekä kaupunkitilan hyödyntämiseen kulttuurin kentällä. Turusen (2016) sosiologian pro gradu -tutkielma perehtyy kaupunginosaliikkeisiin ja niiden jäseniin yhteiskunnallisina tekijöinä. Hän käsittelee työssään Kallio-liikkeen ja Vantaan Myyrmäki-liikkeen toimintaa perusteellisesti pyrkien samalla lisäämään sosiologista ymmärrystä 2010-luvun asukasaktivismia kohtaan. Hernbergin ym. (2012) teoksessa Helsinki Beyond Dreams käsitellään neljännen sektorin tekijöitä, jotka pyrkivät rakentamaan parempaa kaupunkiympäristöä ja viihtyisämpää Helsinkiä aktivismin keinoin. Hyödynnän kandidaatintyössäni aiheesta aiemmin kirjoitettua tutkimusaineistoa sekä viittaan kaupunkisuunnittelun pioneerien oppeihin ja festivalisaatiota käsittelevään materiaaliin.

Kallio-liikkeen aktiiviset tekijät edistävät toiminnallaan ja yhdessä tekemällä ympäristön sosiaalisen ja fyysisen laadun kehitystä. Liikkeen merkittävin ja näkyvin tapahtuma on vuosittain elokuussa järjestettävä Kallio Block Party.

Työn seuraavassa osassa esittelen tutkimusmenetelmät ja työn toteutukseen liittyviä seikkoja. Osasta selviää tutkimuksen aikajänne sekä ajanjakso, jolla Kallio Block Party toteutetaan. Kolmannessa luvussa kerron Kallion kaupunginosan maantieteellisestä sijainnista, asukkaista ja kehityksestä 1800-luvulta 1900-luvun lopulle. Luvussa esitän Kallion kaupunkikuvan nykytilan ja kyselyiden avulla kerättyjä mielipiteitä kaupunginosasta. Neljäs luku käsittelee kaupunkiympäristön laatutekijöitä sekä tilakokemukseen vaikuttavia muuttujia. Luvussa puhun kaupunkikulttuurin ilmentymisestä sekä festivalisaation vaikutuksesta ympäristön laatuun ja yleiseen ilmapiiriin. Viides luku on omistettu Kallio-liikkeen, neljännen sektorin ja Kallio Block Partyn käsittelyyn. Luvussa käsittelen liikkeen ideologiaa, kehityshistoriaa, toimintatapoja, aktivismin vaikutusta sekä Helsingin kaupungin ja liikkeen välistä yhteistyötä. Osassa käydään läpi ihmisten mielipiteitä toiminnan ja tapahtumien vaikutuksesta ympäristöön. Tutkielman lopussa, kuudennessa luvussa esittelen tutkimuksen johtopäätökset ja pohdin Kallio-liikkeen toiminnan merkitystä kaupunkitilaa aktivoivana tekijänä sekä kaupunkikulttuurin edistäjänä.

2

Tutkimusmenetelmät

Työssä on käytetty laadullisen tutkimuksen aineistonhankintamenetelmänä verkko-lähteitä, kirjoitettua aineistoa sekä kysely- ja parihaastatteluita. Lisäksi hyödynnän materiaalia, jota keräsin Kallion kaupunginosassa vuoden 2018 ja 2019 aikana havainnoiden ja kuvaten kaupunkitilaa. Tutkimuksen puitteissa tehty havainnointi nojaa vahvasti sosiaaliseen mediaan, joka on Kallio-liikkeen merkittävin viestintäväylä.

Pyrin taustatyöllä ymmärtämään ja analysoimaan Kallion kaupunginosan luonnetta, Kallio-liikkeen toimintaa ja Kallio Block Partya mahdollisimman tarkasti. Osallistuin Kallio Block Partyyn vierailijana sekä vapaaehtoisena tekijänä muusikon roolissa elokuussa 2018. Tutkimuksen aikajänne on nähtävissä kuvaajasta 1.

***Marraskuussa 2018
haastattelin vapaaehtoisia
Kallio-liikkeen jäseniä,
Kallion asukkaita
sekä kaupunginosassa
vierailleita. Toimitin
kyselyistä kaksi versiota.
Ensimmäinen oli
kaupunkiaktivisteille
ja toinen kaikille
Kallion alueella
vapaaehtoisvoimin
järjestettyihin
tapahtumiin ja
aktiviteetteihin
osallistuneille.***

Tutkimustyöni Kallio-liikkeen parissa alkoi alkutalvesta 2018, jolloin liityin Facebook-ryhmään Kallio Block Party 2018 tekijät. Ryhmän jäsenenä seurasin, ei-osallistuvana havainnoijana, vuoden 2018 Kallio Block Party tapahtuman järjestämisen organisointia, suunnitteluprosessia sekä muuta Kallio-liikkeen toimintaa Facebookissa aikavälillä tammikuu 2018 – elokuu 2018. Kesällä 2018 sain kutsun osallistua Kallio Block Partyn jatkotapahtumaan esittävänä taiteilijana.

Elokuun 4. päivä osallistuin tapahtumaan Hakaniemenrannassa osallistuvan havainnoijan roolissa (kuva 2). Liikuin tapahtuma-alueella havainnoiden juhkakansaa, tunnelmaa, tilankäyttöä ja tapahtuman toteutusta. Illalla osallistuin musiikkiesityksen toteutukseen festivaalin jatkotapahtumassa, Sir Oliver -ravintolassa, aktiivisen tekijän roolissa.

Syksyllä 2018 liityin Kallio-liikkeen tekijät -ryhmään Facebookissa ja osallistuin ensimmäisen kerran Kallio-liikkeen kokoukseen. Kokouksessa suunniteltiin tulevaa kautta, purettiin vuoden 2018 tapahtuman aikana heränneitä ajatuksia ja pohdittiin vuoden 2019 Block Partyn suunnitteluprosessin aloituksen ajoitusta. Vuoden 2019 tapahtuman ensimmäiset suunnittelukokoukset pidettiin alkuvuodesta 2019. Kallio Block Partyn suunnitteluun ja järjestämiseen kuluu aikaa noin 8–10 kuukautta. Kyseessä on pitkän aikavälin panostus vapaaehtoisten tekijöiden ajasta.

Marraskuussa 2018 haastattelin vapaaehtoisia Kallio-liikkeen jäseniä, Kallion alueen asukkaita sekä vierailijoita. Haastatteluista osan toteutin strukturoituina kyselyinä (liitteet 1 ja 2) sekä puolistrukturoituna teemahaastatteluna. Toimitin kyselyistä kaksi erilaista versiota, joista ensimmäisen kohdensin Kallio-liikkeen tekijöille ja Kallion alueella toimiville kaupunkiaktivisteille. Vastaajat olivat Kallio-liikkeen jäseniä ja kaupunkikulttuurin tekijöitä, jotka vastasivat kyselyyn Kallio-liikkeen Facebook-ryhmässä jaetun linkin kautta. Lisäksi otin yhteyttä muutamaan tuntemaani aktiiviin, jotka ovat olleet mukana toteuttamassa Kalasataman vapaakaupunkia. Koska Kallio-liike organisoituu ensisijaisesti Facebookin kautta, oli tämä helpoin keino lähestyä uusia ja vanhoja jäseniä. Kysely keskittyi tutkimaan heidän kokemuksiinsa liikkeen toiminnasta, Kallio Block Partysta sekä mielipiteitään Kallion kaupunkitilasta nykyisellään. Kyselyyn osallistui 9 Kallio-liikkeen, Kallio Block Partyn ja aktivismin tekijää, jotka olivat iältään 24–63-vuotiaita. Osan vastauksista sain anonyymeinä, ja eräät vastaajat luovuttivat yhteystietonsa käyttööni tutkimuksen tarpeisiin.

Jälkimmäinen kyselyistä oli avoin internetkysely kaikille Kallion alueella vapaaehtoisvoimin järjestettyihin tapahtumiin ja aktiviteetteihin osallistuneille. Tutkimus ei perustunut otantaan, joten kyselyä jaettiin avoimesti Facebookissa – näin vastaajat valikoituivat vapaasti. Tarkoituksena oli saada vastauksia mahdollisimman suurelta joukolta ihmisiä, jotka olivat vierailleet alueen tapahtumissa. Kyselyyn osallistui 26 anonyymiä vastaajaa, jotka olivat iältään 21–59-vuotiaita. Kysely kartoitti yksilön kokemusta Kallion kaupunkitilasta sekä siellä toteutetuista tapahtumista ja kaupunkiaktivismista. Toteutin kyselyn Google Formsiin luodulla lomakkeella. Vastaajat saivat näin esittää mielipiteensä ja havaintonsa avoimesti kirjoittaen.

Kallio-liikkeen tekijöistä löytyi jatkohaastatteluun kaksi aktiivista tekijää, Niina Lyijynen ja Eero Karisto. He olivat luovuttaneet yhteystietonsa käyttöön Kallio-liikkeen tekijöille suunnatussa internetkyselyssä. Lyijynen ja Karisto ovat olleet mukana toiminnassa Kallio-liikkeen alkuvuosista alkaen. Heidän kanssaan toteutin syventävän teemahaastattelun, jossa osallistuin aineiston tuottamiseen vuorovaikutuksessa haastateltavien kanssa. Haastateltaville esiteltiin ennalta määritetyt kysymykset, joita täydennettiin keskustelun lomassa lisäkysymyksiä. Kysymykset perustuivat kyselyissä tekijöiltä ja tapahtumiin osallistuneilta saatuihin vastauksiin. Keskustelu vuorovaikutustilanteessa oli vapaamuotoista ja puhumisjärjestys vastaajien kesken vapaa. Keskustelu pysytteli tutkimuksen määrittelemässä aiheessa antaen kuitenkin vastaajille mahdollisuuden nostaa esiin heidän tärkeäksi kokemiaan näkökohtia. Tilanne tallennettiin äänittäen. Kerätty aineisto litteroitiin osittain sanatarkasti puhekieltä noudattaen ja osittain referoiden.

Joulukuussa 2018 osallistuin Vaasanpuistikossa järjestettyyn korttelikeittiö-tapahtumaan havainnoijan roolissa sekä asensin värikkäitä koristeita kotini ikkunoihin Kallio-liikkeen tempauksen johdosta (lisää aiheesta luvussa 5.2). Keväällä 2019 keskityin tutkimuksessa liikkeen sosiaalisen median seuraamiseen sekä kandidaatintutkielman loppuun saattamiseen.

Kaiken kaikkiaan kyselyihin vastanneiden otanta oli laaja alle 30-vuotiaiden ryhmässä. Vastanneiden keski-ikä painottui 29 ikävuoden kohdalle ja joukossa oli eniten 28-vuotiaita. Tulokset voisivat edustaa vielä vahvemmin vanhempaa ikäpolvea ja heidän kokemuksiaan. Koska Kallio Block Party juhlena vetoaa eniten nuorempaan sukupolveen, oli myös vastaajien keski-ikä odotetusti

alhainen. Oletan myös nuoremman sukupolven käyttävän sosiaalista mediaa aktiivisemmin kuin vanhempien ikäluokkien. Näin kysely on saavuttanut parhaiten ihmiset, jotka käyttävät Facebookia usein.

***Haastatteluiden
tarkoituksena oli kerätä
syventävää tietoa muun
kirjallisen ja havainnoidun
tiedon tueksi. Vastausten
avulla kartutin tietoa
tekijöiden ja tapahtumiin
osallistuneiden
suhtautumisesta
kaupunkiaktivismiin sekä
Kallion kaupunkitilan
aktivointiin.***

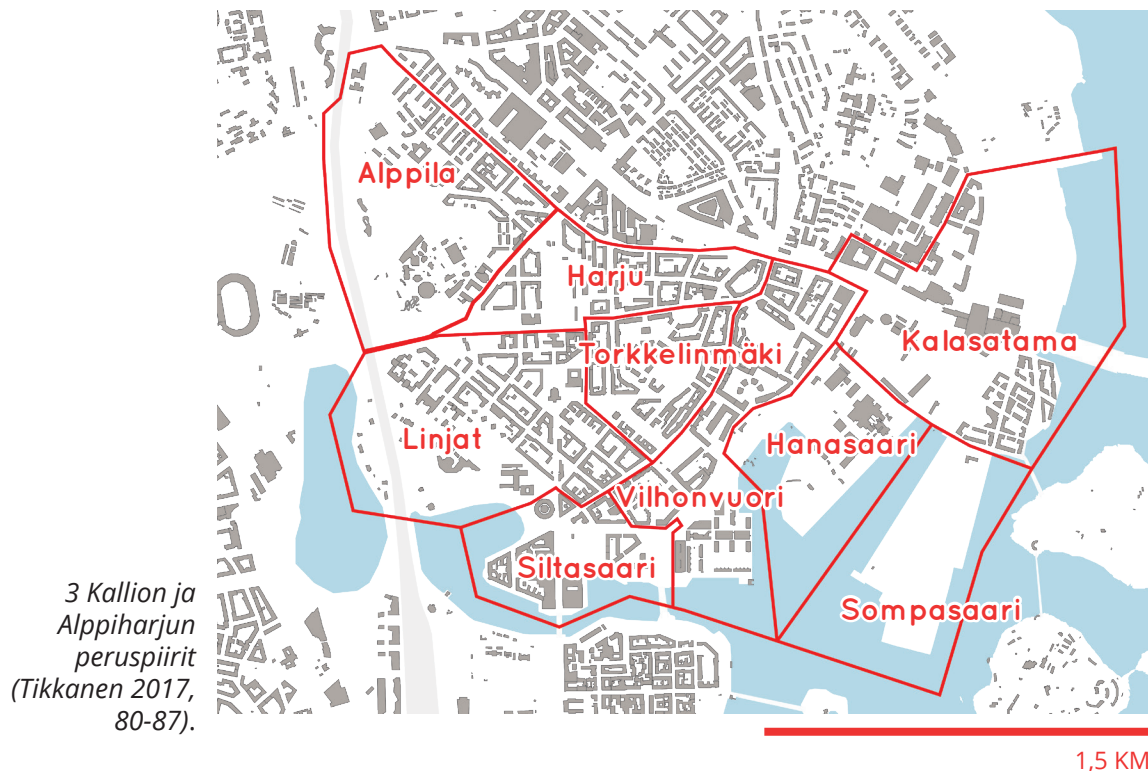
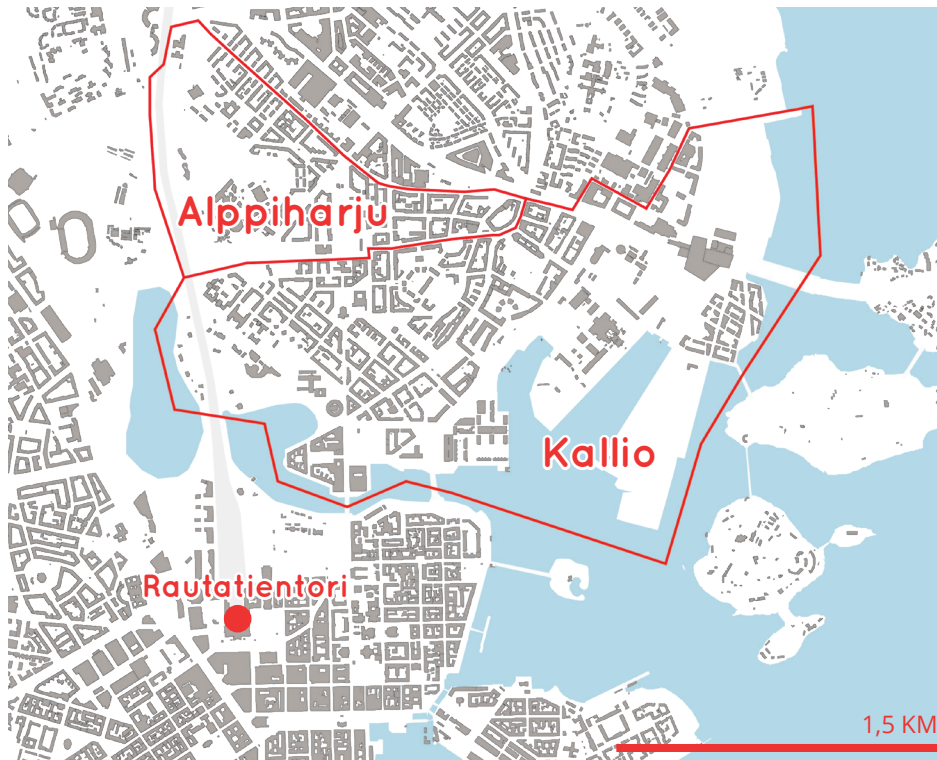
Jatkotutkimuksia ajatellen olisi kannattavaa jalkautua kaduille haastattelemaan ihmisiä. Näin voitaisiin saada vahvempi otanta eri ikäisten ja eri elämäntilanteissa olevien keskuudesta. Tällöin tulokset olisivat entistä kattavammat ja edustaisivat laajemmin eri ryhmien mielipiteitä Kallio-liikkeen toiminnan laadusta ja vaikutuksesta kaupunkitilaan. Erityisesti paikallisten asukkaiden mielipiteiden kuulemiseen tulisi panostaa. Oman tutkimukseni puitteissa otanta painottuu tapahtumiin osallistuneisiin sekä kaupunkiaktivismiin tekijöihin. Suurin osa vastanneista tekijöistä oli paikallisia kalliolaisia, mutta tapahtumiin osallistuneet vastaajat tulivat sekä Kalliosta että muualta Helsingistä ja pääkaupunkiseudulta. Olisi mielenkiintoista kuulla entistä monipuolisemmin paikallisten, Kallio-liikkeeseen kuulumattomien, asukkaiden ajatuksia toiminnan vaikutuksesta tapahtumien ja aktiviteettien osuessa heidän kotiympäristöönsä.

2 Kallio Block Party Hakaniemenrannassa kesällä 2018.

3 Kallio

Tässä osiossa esittelen Kallion kaupunginosan. Alaluvussa 3.1 kerron alueen asukasmäärästä, väestötiheydestä ja tarkasteltavan tutkimusalueen maantieteellisestä sijainnista Helsingissä. Toisessa alaluvussa 3.2 johdatan lukijan läpi Kallion kaupunginosan kehityksen 1800-luvun lopusta 1900-luvun loppuun. Alaluvussa 3.3 esittelen nykyajan Kalliota ja kyselyissä esiin nousseita ajatuksia kaupunginosasta.

3 Kallion ja Alppiharjun peruspiirit (Tikkanen 2017, 80-87).

3.1

Kallion kaupunginosa

Kallio (ruots. Berghäll) kuuluu Kallion peruspiiriin. Sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Alppiharjun peruspiiri (kuva 3). Puhuttaessa Kalliosta viitataan puhekielessä usein edellä mainittujen alueiden muodostamaan kokonaisuuteen. Nämä kaksi aluetta muodostuvat Alppilasta, Harjusta, Linjoista, Siltasaaresta, Torkkelinmäestä, Vilhonvuoresta, Hanasaaresta, Kalasatamasta ja Sompasaaresta (kuva 3). Kandidaatintyössäni määrittelen nämä alueet maantieteellisenä kokonaisuutena, jossa Kallio-liike vaikuttaa. Liikkeen toiminta keskittyy eniten Harjuun, Linjoille, Siltasaareen, Torkkelinmäelle ja Vilhonvuoreen (Parihaastattelu 2018).

Kallio on yksi Suomen tiheimmin asutuista alueista. Se on noin 40 000 asukkaan ja 30 000 työpaikan kaupunginosa. (Helsingin kaupunki 2018a.) 1.1.2017 Kallion peruspiirissä asui 29 175 asukasta 2,63 km² alueella, eli 11 093 as./km². Alppiharjun peruspiirin alueella asui tuolloin 12 089 asukasta 0,91 km² alueella, eli 13 285 as./km². (Tikkanen 2017, 80–87.) Kallion alueelle sijoittuvat Hakaniemen, Sörnäisten ja Kalasataman metroasemat.

Vertauskohteena muu kantakaupunki: 1.1.2017 Ullanlinnan peruspiirissä asui 24 638 asukasta 5,97 km² alueella, 4 127 as./km²; Kampinmalmin peruspiirissä 36 820 asukasta 4,28 km² alueella, 8 603 as./km² sekä Lauttasaaren peruspiirissä 23 226 asukasta 3,84 km² alueella, 6 048 as./km². (Tikkanen 2017, 30.)

Kallio on aiemmin tunnettu työväestön asuinalueena. Nykyään se on erityisesti nuorten aikuisten, opiskelijoiden ja taiteilijoiden suosima kaupunginosa. (Helsingin kaupunki 2018a.) Vuoteen 2018 mennessä lapsiperheiden ja lasten osuus alueella on vähentynyt. Kaupunginosassa asuu paljon yksin asuvia vanhuksia ja nuoria. (Helsingin kaupunkiympäristön toimiala 2018.)

3.2

Kaupunginosan kehitys

Kallion kaupunginosa sai alkunsa Hämeentien rakentamisen yhteydessä. Tien itäiselle puolelle syntyi tehdasalueita ja länsipuolelle asutusta. Vuonna 1863 alueelle avattiin Suomen ensimmäinen junarata, joka kulki Pasilasta Sörnäisten satamaan. (Tikkanen 2017, 80–87.) Siltasaaren ja Linjojen asemakaavat valmistuivat 1890-luvulla, ja muualle asemakaava vahvistui vasta vuonna 1901. Vuoteen 1965 mennessä Kallion asukasmäärä nousi huippuunsa, 36 000 asukkaaseen, jonka jälkeen se on pudonnut

tasaisesti nykyiselle tasolle 29 175 asukkaaseen. (Helsingin kaupunkiympäristön toimiala 2018; Tikkanen 2017, 80–87.)

Kallion rakennukset olivat 1890-luvun alussa pääasiassa kaksikerroksisia puu- ja korttelitaloja. Kivisten talojen rakennus aloitettiin Siltasaarella 1900-luvun alussa. (Helsingin kaupunkiympäristön toimiala 2018.) Alueen maamerkiksi muodostui Lars Sonckin suunnittelema Kallion kirkko (kuva 4), joka valmistui vuonna 1912. (Tikkanen 2017, 80–87.) Torkkelinmäen puistomaiset puutarhakorttelit sekä Kallion kiviset umpikorttelit rakennettiin toisen maailmansodan aikana. 50- ja 60-luvuilla, modernismin siivittämänä, purettiin suuri määrä Linjojen puutalokortteleista, joiden tilalle rakennettiin korkeita, 6–9-kerroksisia kivitaloja. (Helsingin kaupunkiympäristön toimiala 2018.)

Kallion uudet kivitalot edustivat kansainvälisen modernistisen kaupunkisuunnittelun aaltoa, jonka voimalla pyrittiin uudistamaan Helsingille tunnusomaisia umpikortteleita. Tilalle rakennettiin valoisampia ja ilmavia, yksittäisiin torni- ja lamellitaloihin perustuvia kortteleita sekä matalia liike- ja autohallisiipiä. Uusi ideologinen kaupunkisuunnittelu johti vanhojen rakennusten ja kokonaisten kaupunginosien purkamiseen. Myös vuosikymmeniä kestänyt Kallion puukortteleiden saneerausprojekti johti pääsääntöisesti avoimempaan korttelirakenteeseen sekä sisemmäksi katulinjasta vedettyyn talomuriin. (Mäkelä 2015.)

1970-luvun kuluessa kaupunkisuunnittelussa palattiin takaisin umpikortteleihin. Vanhasta puu-Kalliosta jäi jälkeen vain muutamia puu- ja kivitaloja sekä alkuperäinen korttelirakenne ja katuverkko. Viimeinen Kallion työväenluokan asuntohistoriaa edustanut puutalokortteli purettiin 1970-luvulla. Vanhan rakennuskannan katoaminen vei mukanaan palan Helsingin

◀ 4 Signe Branderin panoraama Kalliosta Kallion kirkon tornista kuvattuna vuonna 1912.

▲ 5 Signe Branderin kuva Siltasaarenkatu 7, 9. Nykyinen Hakaniementori vuodelta 1907.

rakennushistoriaa. (Mäkelä 2015.) Kallion uudisrakentaminen sai päätöksen 1990-luvulla. Tuolloin alueella alkoi uudenlainen rakennusprosessi, joka paneutui kiinteistöjen kunnon ylläpitoon, peruskorjauksiin, sisäpihojen ja julkisivujen remontointiin. (Helsingin kaupunkiympäristön toimiala 2018.)

3.3

Kallio 2000-luvulla

Vuosien saatossa Kallio on kokenut muutoksia niin ulkonäössä kuin väestörakenteessa. Reilussa sadassa vuodessa väistyivät työväen puukorttelit ja kadut värittyivät kivitalojen jalustoihin asettuneilla kahviloilla ja ravintoloilla. Tänä päivänä Kallion kadut ovat eläviä ja kortteleiden sisäpihoilla komeilee vanhoja puita ja peruskalliota. Kaupunginosasta on kehittynyt urbaani ja trendikäs alue, jossa ollaan yhteisöllisiä (kuva 6). (Helsingin kaupunkiympäristön toimiala 2018.)

Kallion rakennukset olivat 1890-luvun alussa pääasiassa kaksikerroksisia puu- ja korttelitaloja. Kivisten talojen rakennus aloitettiin Siltasaarella 1900-luvun alussa.

(Helsingin kaupunkiympäristön toimiala 2018.)

Vuonna 2017 Uudenmaanliitto valitsi Kallion vuoden uusmaalaiseksi kaupunginosaksi 2017. Tunnustus myönnettiin kolmelle aktiiviselle Kallion yhteisölle, Kallio-liikkeelle, Kallion kulttuuriverkostolle sekä Kallio-seuralle. Eri alojen asiantuntijoista koostuva raati arvosti kalliolaisten avoimesti verkottunutta yhteistoimintaa sekä sen läpinäkyvyyttä kaupungin arjessa. Kiitosta annettiin pitkäjänteisestä kehittämistoiminnasta ja pop up -kulttuurin edistyksestä alueella. (Vehkasalo 2017.)

Puistot vanhoine puineen tarjoavat kalliolaisille tärkeitä kohtaamisen paikkoja. Osa niistä on peräisin jo Kallion syntyajoilta. (Helsingin kaupunkiympäristön toimiala 2018.) Kyselyissä (1, 2018; 2, 2018) esiin miellyttävinä paikkoina Kalliossa nousivat

**Erityisesti
kauniit vanhat
rakennukset,
tiheään rakennetun
kaupunginosan
väliin jäävät
vehreät puistot
sekä sokkeloiset
kadut miellyttivät
kyselyihin
vastanneita.**

Katri Valan puisto, Karhupuisto (kuva 6), Tokoinranta, Pengerpuisto, Torkkelinmäki, Dallapénpuisto, Josafatin kalliot, Käenkuja, Lintulahdenaukio, Matti Heleniuksen puisto, Vaasankatu, Linnanmäen kalliot ja Leninipuisto. Erityisesti kauniit vanhat rakennukset, tiheään rakennetun kaupunginosan väliin jäävät vehreät puistot sekä sokkeloiset kadut miellyttivät kyselyyn vastanneita.

1890-luvulla rakennettu Hakaniementori (kuva 5) on tänäkin päivänä yksi alueen merkittävimmistä keskuksista. Torilla tarjoillaan perinneruokaa ja siellä voi tutustua paikalliseen tunnelmaan. Torin välittömässä läheisyydessä on Hakaniemen kauppahalli. Kallion urheilukenttä, Brahenkenttä, on alueen suurin urheilukenttä. Alppilassa sijaitsee Linnanmäen huvipuisto, joka on valtakunnallisesti merkittävä turistikohde. (Tikkanen 2017, 80–87.) Muita keskeisiä paikkoja ovat Sörnäisten metroaseman läheisyydessä sijaitseva läpikulkualue, Kurvi, sekä Piritorinakin tunnettu Vaasanpuistikko. Piritorilta alkavalla Vaasankadulla on yksi alueen merkittävimmistä ravintoloiden ja baarien keskittymistä. Viikonloppuisin sekä arki-iltaisinkin katu elää ihmisten nauttiessa alueen laajasta palvelutarjonnasta.

Kalasataman, Hanasaaren ja Sompasaaren alueet ovat uusimpia rakennuskohteita Kallion peruspiirissä. Sörnäisten entiselle teollisuusalueelle on rakennettu asuntoja, työpaikkoja ja kulttuuripalveluita. (Tikkanen 2017, 80–87.) Suvilahdessa järjestetään paljon erilaisia maksullisia suur tapahtumia, kuten Flow- ja Tuska-festivaalit. Alueella toimivat Kalasataman vapaakaupunki ja Oranssi ry, jotka edistävät omaehtoista kaupunkikulttuuria. (Suvilahti 2018.) Sörnäisten satama-alueelle ja Hanasaaren puretulle A-voimalaitokselle rakentuu tulevaisuudessa uusi merellinen asumisen ja työn alue. Sompasaareen rakennetaan tällä hetkellä uutta asuin aluetta, joka on jatkumoa jo rakennetulle Kalasatamalle. Kauppakeskus Redi avasi ovensa syksyllä 2018. Asumisen, palveluiden ja viihteen keskittymää Rediä rakennetaan ainakin vuoden 2023 loppuun asti. (Uutta Helsinkiä 2018.)

Kyselyihin (1, 2018; 2, 2018) vastanneet arvostivat Kallion vilkasta katu-, ravintola- ja kulttuurielämää. Isot graffitimaalaukset, muraalit, kivijalkaliikkeiden ikkunat, viljelylaatikot, Kotiharjun sauna, lippakioskit ja elokuvateatteri Riviera ilahduttavat kansaa.

Kallion kaupunginosaa kuvattiin seuraavilla lauseilla:

“Nuorekas vireä”

Anonyymi 59-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Kallio on keskiluokkaistuva kaupunginosa, jossa asutaan todella tiiviisti ja jossa asuu pienen suomalaisen kaupungin verran ihmisiä. Kallio on helposti yksi tunnetuimmista kaupunginosista koko Suomessa.”

Anonyymi 37-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Narkomaaneja, juoppoja, virtsan hajua porttikongeissa. Pottatukkia, pyöreitä silmälaseja ja vegeruokaa.”

Anonyymi 29-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Boheemi, “aika on pysähtynyt 1980-luvulle”, hipsteri, tietyiltä osin levoton.”

Anonyymi 28-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Vilkas, elävä, neonväristen loisteputkien värittämä. Haistan makean panimo-oluen ja chiavanukkaan sekoittuneena halpaan vodkaan ja kompastun samalla leipäjonoon.”

Anonyymi 28-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Täällä on kaikki sosiaaliluokat läsnä: Hurstin ruokajonolaisista varakkaisiin asunnonomistajiin. Kalliosta löytyy hyviä puistoja hengailuun, paljon kahviloita, Arlan sauna, Kotiharjun sauna ja Sompasauna. Torkkelinmäen seutu on kotoisasti sokkeloinen ja kohottaa Kallion arvokkuutta. Selvästi tunnistettavat maamerkit: Kallion kirkko ja Karhupuisto, Hesari ja Kurvi.”

Anonyymi 29-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Eläväinen, aktiivinen, yhteisöllinen, suvaitsevainen. Sörnäinen, Alppila ja Torkkelinmäki asuinalueina eivät houkuttele; vanhat huonokuntoiset asunnot ja runsas näky päihdeongelmista kärsiviä.”

Anonyymi 26-vuotias vastaaja. (Kysely 2.)

“Rento ja boheemi. Saat olla juuri sellainen kuin olet.”

Anonyymi 30-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Vaikka Kallio onkin gentrifioitunut kovaa vauhtia viimeisen 15 vuoden aikana, se ei ole täysin menettänyt työväenluokkaista ja omaehtoisen boheemia luonnettaan. Sitä pitävät yllä ns. duunarihenkeä vaalivat paljasjalkaiset kalliolaiset, taiteilijat, nuoret ja kaupunkiaktivistit.”

Anonyymi 31-vuotias Kallio Block Partyn järjestänyt henkilö. (Kysely 1, 2018.)

“Nautin suuresti kun näen “koko yhteiskunnan kirjon” katukuvassa. Tällä viittaa ensisijassa haitariin ihmisten tuloluokissa mutta myös esimerkiksi ikäluokkiin. Eri ikäiset ihmiset, köyhät ja rikkaat voivat rauhassa ja yhdessä odotella raitiovaunua Kalliossa, eikä tilanne ole kiusallinen vaan normaali. Tämä on hienoa.”

Anonyymi 37-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

6 Bloggaaja Murulan kuvassa Karhupuisto täyttyi kirpputorimyyjistä ja yhteisöllisyydestä Siivouspäivänä, toukokuussa 2013.

Houkutteleva kaupunkiympäristö

Seuraavaksi esittelen tekijöitä, jotka vaikuttavat kokemukseen kaupunkiympäristöstä. Avaan käsitteitä aktiivinen katutila ja kaupunkikulttuuri sekä perehdyn kaupunkiympäristön laatutekijöihin. Alaluku 4.1 esittelee tekijöitä, jotka vaikuttavat kaupunkitilan laatuun sekä aktiivisuuteen kaupunkisuunnittelun pioneerien oppien mukaan. Lisäksi puhun muistijäljen merkityksestä yksilön kokemukseen. Alaluku 4.2 keskittyy kaupunkikulttuurin ja festivalisaation piirteisiin, jotka vaikuttavat merkittävästi Kalliossa ympäristön laatuun ja yleiseen ilmapiiriin.

4.1

Aktiivisen kaupunkitilan laatutekijöitä

Lefebvren mukaan tila voidaan mieltää sosiaalisesti tuotokseksi, joka saa olemuksensa ihmisten välisistä vuorovaikutussuhteista, arvoista ja yksilöllisestä tavasta ymmärtää maailmaa (Neulaniemi 2010, 28–29). Tämän sosiaalisen tuotoksen syntyyn vaikuttavat tavat, joilla tilaa käytetään, sekä ympäristön käyttöaste. Tilan tulee olla aktiivinen, jotta voidaan puhua elävästä sosiaalisesta tuotoksesta. Kaupunkitilan aktiivisuus määrittyy tilassa tapahtuvien toimintojen ja elämän välisestä vuoropuhelusta. Kaupunki voi olla aktiivinen fyysisesti tilassa liikkuvien ihmisten, eläinten ja kulkuneuvojen, elollisten ja elottomien muuttujien ansiosta. Muita käyttöasteeseen vaikuttavia muuttujia ovat esimerkiksi sää, vuodenaika, kellonaika ja yksilön tarpeet. Helsingin yleiskaava 2050 taustatyön ohessa tuotetuissa selvityksissä kerrotaan elämän syntyvän kohtaamisista, joille hyvä kaupunki antaa tilaa ja mahdollisuuksia. Taustatyössä määritellään kohtaamisten tapahtuvan ensisijaisesti elollisten tekijöiden, jalankulkijoiden ja muun kevyen liikenteen välillä. (Kiljunen-Sirola ym. 2013, 5.)

Kaupunkisuunnittelun ja -tutkimuksen pioneerit Jan Gehl, William H. Whyte ja Jane Jacobs päätyivät kukin uransa aikana johtopäätökseen, jonka mukaan ihmiset viihtyvät kaupunkiympäristössä muiden ihmisten läheisyydessä. Kadun vilinä tarjoaa katsottavaa – ihminen viettää mielellään vapaa-aikaansa elävässä kaupunkitilassa, sillä kohtaamiset katutilassa stimuloivat aivojamme saaden ympäristön näyttäytymään mielenkiintoisena ja puoleensa vetävänä. (Gehl 2011; Whyte 1980; Jacobs 2011.)

Aktiivinen tila helpottaa uusien kontaktien luomista - kun tilassa tapahtuu, ihminen voi osallistua sosiaaliseen vuorovaikutukseen

aktiivisesti tai passiivisesti, ja näin altistua ilman paineita sosiaaliselle kanssakäymiselle muiden kaupunkilaisten kanssa. Myös passiivinen vuorovaikuttaminen nähdään suotuisana aktiviteettina, joka lisää tunnetta kaupunkitilan mielekkyydestä. Gehlin (2011, 13) mukaan julkisessa tilassa koetut tapahtumat, ihmisten läsnäolo, erilaiset aktiviteetit, aistiärsykkeet ja näistä inspiroituminen muodostavat yhden kaupunkitilan tärkeimmistä ominaisuuksista. Kutsun tätä ominaisuutta elävän kaupunkiympäristön ja julkisen tilan tavaksi aktivoida ihmisiä – aktiivinen tila kannustaa ihmisiä käyttämään tilaa entistä enemmän ja näin edustaa positiivista piirrettä kaupunkikuvassa.

Jan Gehl: aktiviteetit

Gehl (2011) jakaa kodin ulkopuolella, julkisessa tilassa tapahtuvat aktiviteetit kolmeen kategoriaan: välttämättömiin, valinnaisiin sekä sosiaalisiin.

- Välttämättömiä aktiviteetteja ovat esimerkiksi työ- ja koulumatkat sekä kaupassa käyminen ja asioiden hoitaminen. Ne ovat toimintoja, joita tehdään ympäristön laadusta riippumatta.
- Valinnaisiksi toiminnoiksi hän esittää vapaa-ajan viettämisen ulkoilmassa, istumisen puistossa tai kahvilassa. Näitä tehdään, kun ympäristö on laadultaan mielekäs, sää sopiva ja kaupunkitila houkutteleva.
- Sosiaalisia aktiviteetteja ovat kaikenlaiset kodin ulkopuolella tapahtuvat kohtaamiset toisten ihmisten kanssa. Niihin kuuluvat ulkoleikit, naapurin tai vaikkapa myyjän kanssa keskustelu, yhteisöllinen toiminta, passiiviset kohtaamiset toisten kanssa sekä kaikenlainen vuorovaikutus muihin ihmisiin. Sosiaaliset aktiviteetit johtuvat usein välttämättömistä ja valinnaisista aktiviteeteista. Ne voivat olla spontaaneja tai suunniteltuja kohtaamisia.

Erilaisten aktiviteettien suorituskeston ja toistuvuuteen vaikuttaa olennaisesti ympäristön laatu. Laadukas tila houkuttelee ihmisiä pysähtymään, liikkumaan ja viettämään vapaa-aikaansa positiivisesti stimuloivassa kaupungissa. Epäviihtyisä miljöö ei kannusta tilankäyttäjiä valinnaisten tai sosiaalisten aktiviteettien toimittamiseen. Ympäristön korkeasta laadusta viestivät siellä suoritettavien valinnaisten ja sosiaalisten aktiviteettien runsaus ja pitkäkestoisuus. (Gehl 2011).

”Ihmiset tekevät kaupungista kaupungin. Meidän pitää sovittaa suunnitelmamme ihmisille ja heidän tarpeisiinsa – ei rakennuksille.”

(Jane Jacobs 1958, 160.)

Jane Jacobs: kadut

Jacobsin mukaan kadut ovat ensimmäinen asia, joka tulee mieleen pohdittaessa kaupungin ulkoista olemusta. Kun kadut ovat viihtyisiä ja katutilassa tapahtuu, koetaan kaupunki mielenkiintoiseksi. Vastakohtaisesti katujen ollessa epäviihtyisiä, voidaan koko kaupunki mieltää ankeaksi. (Jacobs 2011, 37.) Tästä voidaan päätellä katujen ulkoisella olemuksella olevan suuri vaikutus ihmisten mielikuviin kaupunkitilan laadusta ja kaupungista kokonaisuutena.

Jacobs (2011, 37–39) kokee mahdollisimman suurella käyttöasteella olevan aktiivisen katutilan edistävän viihtyisyyden lisäksi yleistä turvallisuutta. Ilman ihmisiä kadut ja suojatiet eivät ole mitään – ne ovat itsessään vain abstraktio rajapinnoista, jotka jakavat tilaa kävelylle ja autoilulle kaupungissa. Jacobs (Pacheco 2015) kehitti tutkimustyössään konseptin ”eyes on the street”, jonka mukaan mitä enemmän kaduilla on ihmisiä, sitä turvallisempaa siellä on. Laadukkaan kaupunkiympäristön puute vaikuttaa tilan käyttöasteeseen negatiivisesti. Vähällä käytöllä oleva tila ja hoitamaton ympäristö mielletään useimmissa tapauksissa turvattomiksi. (Pacheco 2015.)

Fyysisiä tekijöitä

Katujen aktiivisuuteen vaikuttaa korttelipituus. Kortteleiden tulee olla lyhyitä, jotta ihmisten vaihtuvuus kaduilla olisi tiheää ja kadut olisivat tasa-arvoisessa tilanteessa liikkumista suunniteltaessa. Mitä homogeenisempiä katuverkosto ja korttelijako ovat, sitä helpompi on tehdä valintoja, joiden mukaan kaupunkitilaa käytetään monipuolisesti. (Jacobs 2011, 233–243.) Lisäksi katujen varsille tulee ripotella mahdollisimman paljon liiketiloja ja julkisia rakennuksia, jotta kaduille saadaan liikkumaan mahdollisimman paljon ihmisiä (Jacobs 2011, 37–39).

”Kauniit kahviloiden ja gallerioiden näyteikkunat vetävät puoleensa ja puistojen läpi on mielekkäämpää kävellä kuin ison tien vartta.”

Anonyymi 28-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

Katujen kulmat ovat aktiivisia paikkoja, koska niissä ihmisten vaihtuvuus on suurta ja niihin sijoittuu usein liiketiloja (Whyte 1980, 54–57). Tämä tukee erityisesti Jacobsin huomioita kortteleiden pituudesta – mitä lyhyempiä korttelit ovat, sitä tiheämmin on katujen kulmia. Whyten (1980, 54–57) mukaan liikkeiden näyteikkunat tarjoavat mielenkiintoista katseltavaa. Sisäänkäynneissä tapahtuu, sillä sisään ja ulos liikkuvat ihmiset aktivoivat katuja. Suljetut julkisivut johtavat tylsään ympäristöön. Tylsien toimistorakennusten tulisi luovuttaa katutasen tilaa sellaiseen käyttöön, joka aktivoi katutilaa.

Julkisen tilan viihtyisyyteen voidaan ottaa kantaa erilaisilla fyysisillä elementeillä, jotka nostavat ympäristön laatua. Näitä elementtejä ovat: istuimet ja penkit, kävelyyn ja pysähtymiselle osoitettu tila, paikat, joissa nähdään tai kuullaan asioita, lasten leikkipaikat sekä suoja muuttuvien sääolosuhteiden varalle. (Gehl 2011.) Muita laatuun vaikuttavia tekijöitä ovat esteettömyyden huomiointi ja kasvillisuus.

Muistot ja kokemus tilasta

“Jos opimme ymmärtämään pienten kaupunkientilojen sosiaalista elämää ja ammentamaan tämän tiedon osaksi uusien tilojen suunnittelua ja vanhojen kehitystä, pidämme kadut elossa.”

William K. Reilly *The Social life of small spaces* -teoksen esipuheessa. (Whyte 1980.)

Paikkasidonnaisten muistojen syntyminen vahvistaa tilan merkitystä elämässä. Jotta yksilö voi todella kokea tilan, tulee Qazi Mowlan (2008) mukaan siellä olla tekijöitä, jotka jättävät muistijäljen ja luovat muiston. Tilan tulee kannustaa toistuvien rutiinien suorittamiseen, jolloin mahdollisuudet muistijäljen muodostumiselle paranevat. Ihminen määrittelee tilan luonteen erilaisten siellä toimitettujen rutiinien ja koettujen vahvojen aistikokemusten perusteella. Mitä voimakkaampia aistiärsykkeet ovat, sitä vahvempi muisto tilasta voi muodostua. Tilankäyttö saattaa muuttaa tapaa, jolla ihminen kokee ympäristön. Esimerkiksi onnelliset kokemukset voivat vaikuttaa ihmisen muistiin niin, että hyvät muistot assosioidaan tilaan, jossa ne on koettu. Näin tila voidaan mieltää miellyttäväksi kokemuksesta johtuen. Sama pätee negatiivisiin ja surullisiin kokemuksiin, jotka saattavat muokata mielikuvan kielteiseen suuntaan. (Mowla 2008.)

Neulaniemi (2010, 28–29) viittaa kaupunkitilan tutkimuksissaan Tuanin (1977) näkemykseen siitä, ettei tilan fyysisellä sijainnilla ole niinkään merkitystä, vaan merkittävää on se, minne ihminen tuntee kuuluvansa tai minkälainen suhde yksilöllä on kyseiseen ympäristöön. Tuanin mukaan paikka on sijainti tilassa. Tila muuttuu paikaksi ihmisen luodessa siihen merkityssuhteen muistojen ja tunteiden avulla. Hän tarkoittaa tällä kokemuksen tilasta olevan yksilöllinen ja jokaisen kokemuksen muuttavan tapaa, jolla ihminen kokee ympäristön. Näin erilaiset kokemukset tilassa tuottavat uusia, yksilölle merkityksellisiä paikkoja.

Edellä oleviin kappaleisiin viitaten voidaan todeta suunnittelijoiden kykenevän vaikuttamaan kaupunkitilan aktiivisuuteen huomioimalla suunnitteluprosessissa edellä mainittuja tekijöitä. Gehlin mukaan korkealuokkainen arkkitehtuuri ja suunnittelutyö mahdollistavat vaikutussuhteen julkisen tilan ja ihmisten välillä. Hän kokee, että vaikka rakentamisen fyysisillä puitteilla ei ole suoraa vaikutusta sosiaalisten yhteyksien laatuun, sisältöön ja intensiteettiin, on arkkitehtien ja suunnittelijoiden panoksella painoarvo tilan aktiivisuuden edistämisessä. (Gehl 2011, 11–13.)

4.2

Kaupunkikulttuuri ja festivalisaatio

Kaupunkisuunnittelun professori J. Mark Schuster puhuu urbaanista *ephemerasta* (engl. Urban Ephemera), jolla hän viittaa järjestettyihin, ainutkertaisiin, hetkellisiin sekä toistuviin toimintoihin ja tapahtumiin kaupunkitilassa. Näitä ovat festivaalit, juhlat, ulkoilmaesitykset, paraatit sekä kaikenlaiset rituaalit, joille kaupunki toimii näyttämönä. Schusterin mukaan urbaani *ephemera* on merkittävä osa kaupunkia, sillä se aktivoi ympäristöä ja kannustaa ihmiset yhtymään osaksi kaupunkitilaa. (Schuster 2001.) Tällä tarkoitetaan, että erilaiset festivaalit, tapahtumat ja kaupunkitilassa suoritettavat arkielämän aktiviteetit elävöittävät elinympäristöä – ne houkuttelevat paikalle ihmisiä ja luovat kaupunkikulttuuria. Katutilassa tapahtuvat kohtaamiset ja rituaalit mahdollistavat kulttuuristen arvojen ja tiedon jakamisen yhteisön jäsenten välillä (Kaarninen ym. 2016, 14). Katutila tarjoaa raamit, joiden puitteissa kulttuuri-identiteetti kehittyy ja kokemus kaupungista rikastuu. Schuster kehottaa kaupunkisuunnittelijoita ja muita suunnittelijoita ottamaan *ephemeran* huomioon suunnitelmissaan. (Schuster 2001.)

“Ephemera: Things that exist or are used or enjoyed for only a short time.”

(English Oxford Living Dictionaries 2018.)

Kulttuurikenttä Helsingissä on laaja. Siellä on monipuolisesti teattereita, museoita, gallerioita, keikkapaikkoja sekä tiloja tapahtumille. Kallion alueelta löytyy poikkeuksellinen kirjo kulttuuria, jonka värikkyys vaikuttaa alueen asukastiheys sekä jo kaupunginosan vakiintunut status elinvoimaisena kaupunkikulttuurin keskittymänä. Aluetta rikastuttavat useat korttelijuhlat, ulkoilmatapahtumat, musiikkifestivaalit, erilaiset myyjäiset ja pop up -tapahtumat. Takalan (2015, 2) mukaan elämme tapahtumakaupunkikulttuurin murrosvaiheessa. 2010-luku on tuonut mukanaan uuden kaupunkikulttuurin muodon, jonka seurauksena luodaan itse organisoituvaa kulttuuria sosiaalisen median avulla.

Kaupunkikulttuurin täsmentäminen on haastavaa, sillä se tuntuu sopivan määrittelyksi kaikenlaiselle kaupungissa esiintyvälle kulttuuritoiminnalle. Käsitteelle löytyy useita tulkintoja ja näkökulmia, mutta ensisijaisesti se on jotain kaupungissa tapahtuvaa. Sen organisointiin liittyy tietynlaista rönsyilyä ja kontrolloimattomuutta (Berg 2017). Se on uudenlaista toimintaa, jonka puitteissa sallitaan lähes mitä tahansa (Takala 2015, 7). Oikarin (2014, 17) mukaan termit “uusi kaupunkiaktivismi, uusi kaupunkikulttuuri, osallistava kaupunkikulttuuri, ruohonjuuritason kaupunkikulttuuri, tee se itse -kulttuuri, tilapäinen kaupunkikulttuuri, pop up -kulttuuri ja urbaani kulttuuri” liitetään usein kirjallisuudessa ja sosiaalisessa mediassa

kaupunkitilassa tapahtuvaan yhteisölliseen ja yhdessä tekemiseen. Hän määrittelee opinnäytetyössään kaupunkikulttuurin ”yhteisölliseksi, kaupunkiympäristössä tapahtuvaksi toiminnaksi, jossa samat arvot, kiinnostuksen kohteet tai elämäntilanteet jakavat ihmiset tekivät asioita yhdessä”. Bergin (2017) mielestä ”aito paikallinen kaupunkikulttuuri on aina yhdistelmä ulkopuolelta tulleita vaikutteita ja paikkakunnan omaa identiteettiä, ei vain päälleliimattua imagohuttua”.

Kaupunkikulttuurin ympärillä pyörii brändäykseen verrattavissa oleva ilmiö, jolla luodaan mielikuvamarkkinointia ja edistetään oman kaupungin vetovoimaa. Elävällä kaupunkikulttuurilla houkutellaan kaupunkeihin luovaa luokkaa edistämään kaupunkien taloudellista kasvua. (Berg 2017.) Sitä pidetään myös matkailuvalttina. Helsingin kaupunki myöntää viimeisten vuosikymmenten aikana keskittäneensä Helsingin ”brändin” kulttuurin ja urbaanien erityispiirteiden ympärille. Kaupungin organisaatio kokee elävän ja suvaitsevan kaupunkikulttuurin vaikuttavan kilpailukykyyn. (Helsingin kaupunki 2017.) Andersson (2016) on havainnut kaupunkitaiteen ja -kulttuurin tarjoavan kaupungeille keinon taloudellisen hyödyn tavoitteluun. Hän painottaa, ettei luovaa taloutta ole olemassa ilman taidetta ja kulttuuria, joita kapitalisoida. Hän kehottaa kaupunkikulttuurista hyötyä hakevia tukemaan kulttuuritoimintaa paikallisesti ja taloudellisesti. Tämä koskee erityisesti kaupunkia, jotka pyrkivät kohottamaan imagoaan kaupunkikulttuurin avulla. Schuster (2001, 4–5) näkee taiteen ja kulttuurin vaikutuksen toimivan katalyyttinä uudistumisprosessille, joka lisää pääomasijoittajien kiinnostusta kulttuuriltaan rikkaaseen alueeseen ja kasvattaa näin uusien työpaikkojen muodostumisen mahdollisuutta paikallisesti.

Suuret juhlat ja festivaalit ovat vahvasti osa kaupunkikulttuuria. Ne ovat keskeisessä roolissa kulttuuritarjonnassa ja osallistamisessa. Niistä käytetään termiä festivalisaatio. Aiheeseen liittyy kulttuuripoliittisia merkityksiä taiteilijoiden mahdollisuuksista tuoda taidettaan esille aina paikallisen talouden kehityksen edistämiseen. Valtion rahoitus erilaisille tapahtumille on lisääntynyt, sillä sen koetaan olevan valtiolle edullinen vaihtoehto kulttuuritarjonnan kehittämiseksi verrattuna vakiintuneiden, tunnettujen instituutioiden ylläpitokustannuksiin. Kansalaisille festivaalit tarjoavat mahdollisuuksia kulttuurin yhteisölliseen vastaanottoon sekä vapaaehtoistoimintaan osallistumiselle. (Herranen ja Karttunen 2014.)

Festivaalien ja juhlien toteuttaminen tarjoaa syyn kaupungeille panostaa ympäristön laatuun. Schusterin (2001, 18) mukaan tapahtumatuotanto saattaa edesauttaa kaupunkitilan kehittämistä,

nopeuttaa korjaustöiden loppuun vientiä ja mahdollistaa kaupungin imagon kiillottamisen rahallisella panostuksella. Esimerkkeinä Olympialaiset, Euroviisut, juhlat, kunnille myönnettävät statukset, esimerkiksi Design-kaupunki, ja erilaiset suurtapahtumat. Edellä mainittuja tapahtumia järjestettäessä kaupunki, valtio ja yritykset saattavat panostaa omaan ulkoiseen olemukseensa tavoitellakseen taloudellista voittoa ja paranneltua kuvaa mediassa. (Schuster 2001,18.)

Kaarnisen ym. (2016) mukaan festivalisaation taustalla on kaupunkien välinen kilpailu, joka ei ole uuden ajan ilmiö. Asettelu on lähtöisin jo 1800-luvulta, jolloin suuret kaupunkitapahtumat syntyivät. Tuolloin saivat alkunsa ensimmäiset esille asettelun symbolit: maailmannäyttelyt, tavaratalot sekä kaikille avoimet museot.

Juhlat, markkinat, karnevaalit, kulkueet, konsertit ja erilaiset tapahtumat ovat aina olleet merkittävä osa kaupunkielämää. Ne ovat tärkeitä elämyksen lähteitä ja kasvattavat luottamusta ympäristöön, tehden ihmisistä niin ikään vapautuneempia. Juhlien aikana ihmiset ottavat kontaktia toisiinsa avoimemmin ja luovat uudenlaisia sosiaalisia siteitä. Juhlavasta syystä asiat, jotka eivät normaalisti ole sallittuja, saatetaan sallia tilapäisesti. Ilmiö on havaittavissa myös entuudestaan tuntemattomien ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa. Juhla vahvistaa yhteisöllisyyden tuntua ja tuo vaihtelua kaupunkilaisten arkielämään. (Kaarninen ym. 2016.)

***Kaupunkikulttuurin
ympärillä pyörii brändäykseen verrattavissa
oleva ilmiö, jolla luodaan
mielikuvamarkkinointia
ja edistetään oman
kaupungin vetovoimaa.
Elävällä kaupunkikult-
tuurilla houkutellaan
kaupunkeihin luovaa
luokkaa edistämään
kaupunkien taloudellista
kasvua.***

(Berg 2017.)

5

Kallio-liike ja kansalais- osallistumisen murros

Tässä luvussa esittelen kansalaistoimintaa. Ensimmäinen alaluku 5.1 käsittelee neljättä sektoria. Toisessa alaluvussa 5.2 esittelen Kallio-liikkeen. Osassa 5.2.1 tutustutaan Kallio Block Party -juhlaan ja osassa 5.2.2 käydään läpi liikkeen yhteistyötä Helsingin kaupungin ja viranomaisten kanssa. Luvussa on hyödynnetty haastatteluiden ja kyselyiden avulla kerättyä materiaalia ihmisten mielipiteistä ja kokemuksista kaupunkiaktivismista ja Kallio-liikkeestä.

5.1

Neljäs sektori

Perustavanlaatuisten yhteiskunnallisten asioiden piiriin kuuluvat osallistuminen ja osallisuus. Elämme murroksessa, jossa kuntalaiset ovat rakentamassa yhteiskuntajärjestelmää uudelleen. (Faehnle ja Mäenpää 2017.) Neljänneksi sektoriksi kutsutaan kansalaistoiminta, joka on niin sanotusti epävirallista aktiivisuutta ja organisoituu perinteisen järjestötoiminnan, kolmannen sektorin ulkopuolella. Se on saanut alkunsa internetissä ja sosiaalisessa mediassa, jossa sektori pääsääntöisesti järjestäytyy ja vaikuttaa. (Kaupunkiaktivismi 2018a.) Uusi sektori muodostuu kansalaisista, jotka ovat ottaneet vastuun itselleen tehtävistä, jotka on yleisesti tunnustettu päättäjille, julkiselle ja kolmannelle sektorille (Kaupunkiaktivismi metropolin voimavarana 2015–2018). Neljäs sektori yleistyy erityisesti kaupunkiseuduilla, joissa myös kuntalaisten määrä on kasvussa kaupungistumisen myötä (Faehnle ja Mäenpää 2017).

Kaupunkiaktivismi kuuluu neljännen sektorin alaisuuteen kuten muukin kaupunkeihin liittyvä kansalaisaktivismi. Se on kansalaisten itsenäisesti organisoimaa, omaehtoisesti toteutettavaa kollektiivista toimintaa, joka kuuluu järjestötoiminnan ulkopuolelle,

on piirteiltään rakentavaa ja oma-aloitteista, suuntautuu ensisijaisesti toimintaan, eikä pyri ottamaan kantaa poliittiseen vaikuttamiseen tai poliittisen mielipiteen muodostamiseen. Se tukeutuu tee se itse -henkeen sekä commons -ajatteluun. Toiminta voi myös kehittyä ajan saatossa virallisemmaksi, jolloin toimijaryhmä muuttuu "yhdistykseksi kolmannelle sektorille tai start-upiksi yksityissektorille" ollen silti neljännen sektorin toimija. Raja sektoreiden välillä on tulkinnanvarainen. (Kaupunkiaktivismi 2018a.)

Yhteistyö hallinnon ja neljännen sektorin välillä on vielä niin tuoretta, että sen toteutukseen vaaditaan jopa uudenlaista terminologiaa, jotta yhteinen ymmärrys voidaan saavuttaa. Kaupungin organisaatiolla on mahdollisuus auttaa ihmisten itseorganisoituvaa toimintaa ja kaupunkiaktivismia, kun se resursoi omien käytäntöjensä ja toimintamallinsa kehitykseen. Kaupunkiaktivismi-tietopankki tarjoaa tietoa aiheesta sekä kuntalaisille että kuntaorganisaatioille. (Kaupunkiaktivismi 2018a.)

5.2

Kallio-liike

Kallio-liike on vuonna 2011 perustettu vapaaehtoisuuteen tukeutuva kaupunkilaisyhteisö, jonka toiminta tavoittelee yhteisöllisyyden ja suvaitsevaisuuden edistämistä kaupunkilaisvoimin Kalliossa (Antti-Roiko 2016). Liike sai alkunsa vastareaktiona kritiikkiin, jossa Heikki Hurstin vähäosaisille tarkoitettu leipäjono jakoi mielipiteitä sosiaalisessa mediassa (Turunen 2016, 4). Tuolloin aktivisti, nykyisin vihreä poliitikko, Erkki Perälä perusti 5.5.2011 Facebookiin sivun *Kallio-liike* (Kallio-liike 2018; parihaastattelu 2018). Sivun keräsi viidessä päivässä yli 5000 seuraajaa, jotka nousivat vastustamaan Kalliossa vallinnutta not in my backyard -ajattelua. Nimbyilijät halusivat siirtää leipäjonon pois Helsinginkadulta. (Parihaastattelu 2018 ;Turunen 2016, 4.) Facebook-sivun jäsenet vaikuttivat reagoinnillaan ja kannanotoillaan Helsingin kaupungin tahtoon vuokrata Hurstille uudet tilat aiempien tilojen naapurista. Leipäjono-keskustelun jälkeen sivun jäsenet päättivät viedä toimintaansa pidemmälle. Tämän seurauksena toukokuussa 2011 järjestettiin Kallio-liikkeen ensimmäinen kokous, jossa sovittiin liikkeen toiminnalle pelisäännöt. (Turunen 2016, 4.)

Erkki Perälän facebookiin perustama Kallio-liike-sivu keräsi viidessä päivässä yli 5000 seuraajaa, jotka nousivat vastustamaan Kalliossa vallinnutta nimbyilyä.

(Kallio-liike 2018;
Parihaastattelu 2018;
Turunen 2016, 4.)

Kallio-liike on itseorganisoituva, puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kaupunkiyhteisö (KBP 2018). Se on toiminut alusta lähtien kollektiivisesti ilman organisaatiota, hierarkiaa, järjestöä, edustajia, johtajaa, luottamustoimia tai

toimielimiä. Tavoitteeksi liike on asettanut itselleen Kallion kehittämisen avoimemmaksi, demokraattisemmaksi ja välittävämmäksi. (Turunen 2016, 4.) Liikkeen ideologia nojaa vahvasti siihen, että kuka tahansa voi osallistua sen toimintaan, kokouksiin ja ehdottaa aktiviteetteja. Näin kaikki voivat lähteä mukaan toimintaan ja etsimään kanssatekijöitä Kallioon ja sen ympäristön laatuun vaikuttaviin ”tempauksiin”. (Parihaastattelu 2018.) Liike järjestäytyy ja tiedottaa pääasiassa sosiaalisessa mediassa omassa Facebook-ryhmässään *Kallio-liikkeen tekijät*, johon kuka vain voi lähettää pyynnön päästä jäseneksi. Suljetussa ryhmässä oli 164 jäsentä 13.4.2019 (Kallio-liikkeen tekijät 2019). Kokous- ja tapahtumakutsuja jaetaan myös *Kallio-liike*-sivulla, josta 13.4.2019 tykkäsi ja sitä seurasi reilu 16 000 Facebook-käyttäjää (Kallio-liike 2019).

Kallio-liike on itseorganisoituva, puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kaupunkiyhteisö. Se on toiminut alusta lähtien kollektiivisesti ilman organisaatiota, hierarkiaa, järjestöä, edustajia, johtajaa, luottamustoimia tai oimielimiä. Tavoitteeksi liike on asettanut itselleen Kallion kehittämisen avoimemmaksi, demokraattisemmaksi ja välittävämmäksi.

(Turunen 2016, 4; KBP 2018.)

Kallio-liike toimii pääasiassa Kallion alueella, mutta se tekee yhteistyötä myös muiden kaupunkiliikkeiden, kaupunkiaktiivien ryhmien ja kolmannen sektorin tekijöiden kanssa. Esimerkiksi Herttoniemi Block Party, Vaasis-Foorumi, VVA (Vailla Vakinaista Asuntoa), HSO (Helsingin sosiaalinen oikeudenmukaisuus), Kallion Kirjasto ja Helsingin nuorisoasiainkeskus ovat tehneet liikkeen kanssa yhteistyötä. (Parihaastattelu 2018; Kysely 1, 2018; Turunen 2016, 5.) Lisäksi yhteistyökumppanina on erilaisia suurempia organisaatioita, esimerkiksi Helsingin diakonissalaitos, Kallion seurakunta ja Opetushallitus. Myös Helsingin kaupunkia voisi luonnehtia liikkeen yhteistyötahoksi. (Parihaastattelu 2018; Kysely 1, 2018.) Kallio-liike on toteuttanut muun muassa erilaisia korttelikeittäjiä (kuva 7), kirpputoreja, tuolikampanjan, musiikkitapahtumia, kuten Tukeudu Kallioon ja Kallio kipinöi -konsertit, kaupunkiviljelmiä, Kallio Block Partyn sekä erilaisia tempauksia Piritorilla (Kysely 1, 2018). Liike auttaa Herttoniemi Block Partyn toteutuksessa, on ollut mukana Asunnottomien yössä sekä Piritorin joulutapahtumissa. (Kysely 1, 2018.)

Vuonna 2014 Kallio-liike toimi yhteistyössä Helsingin diakonissalaitoksen kanssa järjestetyssä Tule ulos, istu alas! -kampanjassa, jossa huomio kiinnittyi puistonpenkkien ja levähdyspaikkojen vähäisyyteen maastonmuodoiltaan mäkisessä Kalliossa. Huonokuntoisten ja vanhempien ihmisten elinpiiri pienenee herkästi. Ajatuksena oli tukea heidän liikkumismahdollisuuksiaan pienillä matkoilla kauppaan ja korttelin ympäri tarjoamalla mahdollisuuksia levähtää tuoleille. Niinpä aktiivit haastoivat asukkaita tuomaan tuoleja kaduille kaikkien iloksi. Koska myös muualla Helsingissä on ollut penkeistä pulaa, toiveena oli laajentaa kampanjaa Kalliosta muihinkin kaupunginosiin ja innostaa ihmisiä mukaan tempaukseen. (Helsingin Uutiset 2014.)

7 Kallio-liikkeen
korttelikeittiö
Piritorilla
joulukuussa 2018.

Liikkeen aktiivin, Laura Kontialan sanoin: ***“Tuolikampanjaan osallistuminen on helppo tapa auttaa ja samalla voi herätellä ihmisiä huomaamaan, että pienillä teoilla voi vaikuttaa oman asuinalueen viihtyvyyteen.”*** (Helsingin Uutiset 2014.)

8 Rauhanmerkki
Castrénin-
kadulla
sijaitsevan
asunnon
ikkunassa
itsenäisyys-
päivänä
2018 tuki
Kallio-liikkeen
tempausta.

Joulukuussa 2018 liike haastoi kalliolaiset rauhanomaiseen mielenosoitukseen, jossa paikallisia pyydettiin asentamaan ikkunoihinsa sateenkaarenvärisiä rauhanmerkkejä (kuva 8), koristeita ja symboleita vastaiskuksi Pohjoismaisen vastarintaliikkeen marssille Kallion läpi. Kallio-liike halusi tempauksellaan osoittaa Kallion olevan ilon ja rauhan paikka, jossa rasismia ei suvaita. Tarkoituksena oli edistää yhteisöllisyyttä, välittää rauhan sanomaa ja vastata vihamielisyyteen ystävällisellä tervehdyksellä. (Vehkasalo 2018.)

Haastatteluissa tekijät listasivat erilaisia yksilöllisiä syitä, joiden vuoksi he ovat lähteneet mukaan toimintaan. Ensisijaisesti jäsenet haluavat osallistumisellaan elävöittää kaupunginosaa ja näin synnyttää tunteen siitä, että kaupungissa tapahtuu. Aktiivit kokevat kaupunkitilan olevan kaupunkilaisia varten ja siellä olevan tilaa kaikenlaiselle toiminnalle sekä erilaisuudelle. He haluavat näin kyseenalaistaa kaupunkitilan perinteistä käyttöä ja nähdä mitä tapahtuu, kun julkista tilaa muutetaan pysyvästi tai väliaikaisesti muuhun käyttöön. Osa jäsenistä haluaa vaikuttaa toiminnallaan Helsingin kaupungin suhtautumiseen kaupunkiaktivismia ja kaupunkitilan käyttöä kohtaan. Osa kertoi haluavansa nähdä, miten pitkälle byrokratian rajoja voidaan työntää tai lupakäytäntöjä muuttaa kollektiivisella toiminnalla. Useita kieltoja ilmaistapahtumien ja hierarkiattoman toiminnan organisoiminen

sekä yhteistä etua tavoitteleva toiminta. Moni koki osallistumisen positiivisena tapana luoda uusia kontakteja, ystävyys-suhteita ja verkostoitua. Osa vanhoista tekijöistä lähti mukaan Erkki Perälän innoittamana vastustamaan Kalliossa vallinnutta nimbyilyä. Toisaalta useat innostuivat mukaan erityisesti Kallio Block Party'n ansiosta. (Parihaastattelu, 2018; Kysely 1, 2018.) Turusen (2016, 44) haastatteluissa tekijät korostivat, ettei liikkeen toiminnassa kysymys ole ainoastaan katujuhlien ja tapahtumien järjestämisestä. Kaiken taustalla vaikuttavat yksilöiden eettiset arvot. Kaupunki koetaan kylänä, jonne tutut ja tuntemattomat toivotetaan tervetulleeksi.

Jäsenet näkevät osallistumisen olevan erittäin helppoa: ***“Ennen Kallio-liikettä ja Kallio Block Partyä mitään vastaavaa matalan kynnyksen liikettä ei ollut olemassa. Kallio-liikkeeseen on helppo tulla mukaan jos vain seuraa sosiaalista mediaa.”*** (Parihaastattelu, 2018; Kysely 1, 2018.)

Liikkeellä ei ole kokonaisvaltaista missiota, jonka perusteella yritetään vastata erilaisista teemoista tai osa-alueista Kalliossa. Se ei suunnittele toimintaansa kohderyhmittäin, vaan ideat lähtevät tekijöistä ja heidän tahtotilastaan toimia. Näin ollen aktiviteetteja, tempauksia ja ideoita on yhtä monta kuin tekijöitäkin. Itse aktivismin luonteesta voi olla useitakin käsityksiä, ja ne vaihtelevat jopa liikkeen sisällä. Kallio-liikkeessä toimiminen nähdään poliittisena kannanottona itselleen tärkeisiin asioihin. Kyse ei ole kuitenkaan puoluepolitiikasta. Jotkut liikkeen jäsenistä kokevat kaupunkiaktivismiin olevan vaikuttamista kunnalliseen päätöksentekoon ja maankäyttöön. Osa jäsenistä ei miellä toimintaa poliittiseksi tai kantaa ottavaksi. Osa ei näe toimintaa edes kaupunkiaktivismina vaan harrastustoimintana, joka edistää yhteisön ja yksilön etuja. (Parihaastattelu, 2018; Kysely 1, 2018.)

Parihaastatteluun (2018) osallistuneet Lyijynen ja Karisto uskovat Kallio-liikkeen toiminnan muokkaavan tapaa, jolla yksilö suhtautuu omaan kotiympäristöönsä. He kokevat ihmisten elämänpiirin laajenevan niin, että aiemmin julkiseksi mielletystä tilasta muokkautuu yksilölle “mun ja meidän Kallio”. He viittaavat havainnoillaan tunteeseen, jossa yksilö palaa niin sanottuun lapsuuden asetelmaan, jolloin maailma näyttyy yhtenä isona leikkikenttänä, jossa voi tehdä ihmeellisiä asioita. Yksilö voi innostua uudenaikaisesta yhdessä tekemisestä ilman aikuisten maailmassa opittuja rajoitteita.

Tekijöiden mielestä liike on edelläkävijä kaupunkiaktivismissa. He uskovat sen näyttäneen esimerkkiä kaupunkitilan haltuunotosta ja konkreettisesti osoittaneen, miltä Kallion eri osat näyttävät juhlien ja tapahtumien aikaan. He ovat viestittäneet toiminnallaan, ettei

“Voidaan näyttää se että, ainakin joskus voi olla näin. Että ei se oo mikään itsestäänselvyys, että autot saa aina hallita katutilaa. Ja mä luulen, et ihmiset on vuosien kuluessa oppinu enemmän hyväksymään tai ymmärtämään, että näin joskus tapahtuu. Ainakin kerran vuodessa Kalliossa.”

(Parihaastattelu 2018.)

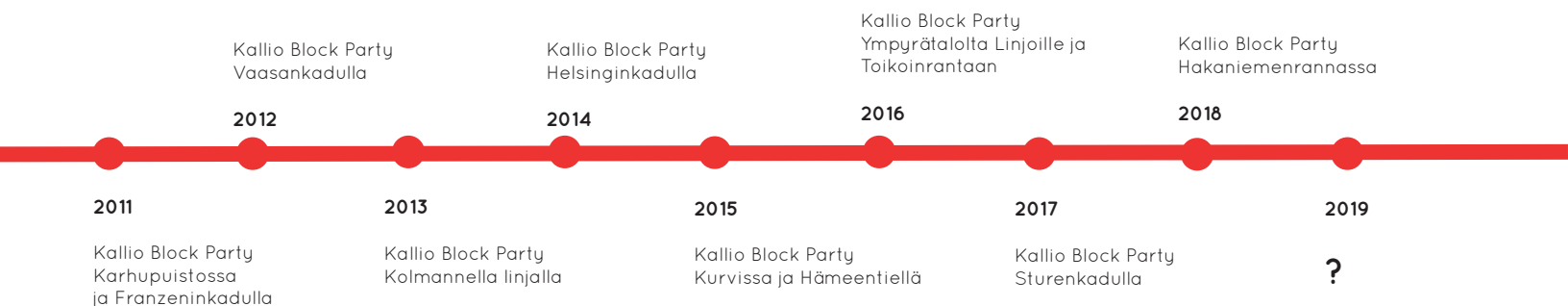
kaikkeen tarvita kaupungissa lupaa. Tilaa saa käyttää hyvinkin monipuolisesti ilman byrokratiaa, sillä loppupeleissä kaupunki on ihmisiä ja asukkaita varten. (Kysely 1, 2018; Parihaastattelu 2018.)

Kallio-liikkeen tekijät kokevat kehittäneensä vuoropuhelua hallinnon ja kaupunkiaktiivien välillä. Liike on tullut lyhyessä ajassa tunnetuksi tekijäksi, jonka kanssa useat tahot haluavat tehdä yhteistyötä. Liikkeen ymmärretään toimineen monen muun kaupunkiliikkeen esikuvana, ainakin katujuhlien kohdalla. Näistä esimerkkeinä ovat Herttoniemi Block Party ja Tikkurila Block Party. Myös erilaiset pihakirppikset ovat levinneet omatoimisesti ympäri Kalliota. Kallio-liikkeen toiminta on ollut edelläkävyyä ja herätellyt kaupunkilaisia mieltämään kaupunki omakseen. (Kysely 1, 2018; Parihaastattelu 2018.) Lyijynen ja Karisto (Parihaastattelu 2018) uskovat aktivismiin tekijöinä osallistuneiden ihmisten kiinnittävän enemmän huomiota ympäristön laatuun ja katsovan kaupunkia ja muitakin tapahtumia tekijän näkökulmasta – jopa muutettuaan muualle. Kaupungista tulee jollakin tasolla enemmän “oma” osallistumiskokemuksen jälkeen.

Kallio-liike korostaa haluavansa rakentaa kaupunkia, jossa kaikkien on hyvä olla. Liike on keskittänyt paljon toimintaansa Piritorille, jossa kaikki sosiaaliset luokat ovat edustettuina samanaikaisesti. Heidän tarkoituksensa ei ole missään nimessä antaa mielikuvaa, että aluetta tulisi jollakin tavalla rauhoittaa, siivota tai häätää sieltä ihmisiä pois. Kysymys on ennemminkin vastareaktiosta, jossa tilaa käyttämällä halutaan osoittaa, että siellä pystyvät samanaikaisesti elämään ja olemaan vuorovaikutuksessa erilaiset ihmiset. Liikkeen tekijät kuitenkin toivovat, että tulevaisuudessa tapahtumien järjestämistä Vaasanaukiolla helpotetaan ja sen viihtyisyyteen panostetaan. (Kysely 1, 2018; Parihaastattelu 2018.)

“Olen osallistunut kbp-tapahtumiin useina edellisinä vuosina, ja tänä vuonna koin että kerran minulla on niin paljon ideoita ja kiinnostusta kehittää tapahtumaa, miksen osallistuisi sen suunnitteluun ja toteuttamiseen.”

Anonyymi 24-vuotias
vastaaja. (Kysely 1, 2018.)

9 Kallio Block Partyt kautta aikojen

5.2.1

Korttelifestivaali Kallio Block Party

Kallio-liikkeen toiminta elää pienipiirteisen vuorovaikuttamisen ja suuremman skaalan aktiviteettien välillä kulminoituen Korttelifestivaali Kallio Block Partyyn (kuva 9). Tekijät jopa kokevat, ettei heillä ole keskikokoisia tapahtumia - on vain pieniä tapahtumia tai itse Kallio Block Party, joka on kasvanut ajan saatossa ison mittakaavan tapahtumaksi. (Parihaastattelu 2018; Kysely 1, 2018.)

Ensimmäinen katujuhla Kallio Block Party järjestettiin vuonna 2011 Karhupuistossa ja Franzeninkadulla (Sateenvarjoton 2011). Tapahtuman ideana oli sulkea kadut autoilta kevyen liikenteen käyttöön ja vallata kaupunkitilaa kulttuurille (Turunen 2016, 7). Tämän jälkeen tapahtuma on toteutettu vuonna 2012 Vaasankadulla, vuonna 2013 Kolmannella linjalla, vuonna 2014 Helsinginkadulla, vuonna 2015 Sörnäisten metroaseman ympäristössä ja Hämeentiellä (kuva 10), vuonna 2016 Ympyrätalolta Linjoille ja Tokoinrantaan (kuva 11), vuonna 2017 Sturenkadulla ja sen tuntumassa sekä 8. kerran vuonna 2018 Hakaniemenrannassa (kuva 12; kuva 13; Tuominen 2014; Valli 2013; KBP 2014; KBP 2015; KBP 2016; KBP 2017; KBP 2018).

Kallio Block Party toteutetaan ensisijaisesti vapaaehtoisvoimin ja erilaisilla avustuksilla. Maksuttoman, kaikille avoimen juhlan toteutukseen osallistuu satoja Kallio-liikkeeläisiä sekä vuosittain mukaan tulevia vapaaehtoisia. Juhla on saanut rahallista avustusta myös Helsingin kulttuurivirastolta. Vuonna 2015 juhlan organisointiin saatiin kerättyä lähes 8 000 euroa joukkorahoituksella. (Turunen 2016; KBP 2018 tekijät 2019.)

10 Kallio Block Party valtaa Kurvin vuonna 2015.
Kuva Jaakko Blomberg 2015.

Tapahtuman teemaan kuuluu vuosittain vallata uusi alue Kalliossa korttelijuhlan käyttöön. Ideana on siirtää juhla vuosittain muualle ja näin näyttää miltä kyseessä oleva kaupunkitila näyttää tapahtuman aikana ilman autoja.

(Parihaastattelu 2018.)

Vuonna 2018 rahaa kerättiin jatkojen lipunmyyntituloilla ja vuokraamalla ruokakojuja. Rahaa kertyi noin 10 000 euroa, jota tullaan käyttämään uusien tapahtumien organisointiin ja säästetään seuraavaa Kallio Block Partyä varten. (Pöytäkirja 2018.) KBP:n kuluja syntyy ensisijaisesti laitteiston, järjestysmiesten, käymälöiden sekä infran rakentamisesta ja vuokraamisesta (KBP 2018 tekijät 2019). Erilaiset yhteistyötahot, kuten paikalliset yrittäjät, kirkko ja kirjasto, auttavat tapahtuman mahdollistamisessa (Turunen 2016). Vuonna 2018 toimintaa tuki muun muassa Opetushallitus, Kallion seurakunta, Laitilan Wirvoitusjuomatehdas ja HYY-yhtymä (KBP 2018).

Vuoden 2018 Block Partyssa vieraili arvion mukaan 15 000–20 000 juhluvierasta (Rantavaara 2018). Elokuun 2018 korttelijuhla alkoi lasten tapahtumalla tuntia ennen muun ohjelman alkua. Pääohjelmaan kuului erilaisia musiikki- ja taide-esityksiä, kuten kuvataidetta, sirkusta, teatteria ja tanssia. Alueella oli useita esiintymislavoja. (Kinnunen 2018.) Lisäksi järjestettiin erilaisia jatkojuhlia, joiden lipputuloilla hankittiin varoja kulujen kattamiseen. Jatkoilla esiintyi eri genrejen artisteja ja yhtyeitä. Niin esiintyjät kuin tekijät olivat vapaaehtoisia. (KBP 2018 tekijät 2019.) Juhla vaikutti katukuvan lisäksi myös paikallisiin yrityksiin. Vuonna 2017 alkoholituotteet myytiin loppuun useista päivittäistavarakaupoista ja vuoden 2018 juhlaa ajatellen paikallisille yrityksille tiedotettiin asiasta etukäteen. (Kinnunen 2018.)

Tapahtuman teemaan kuuluu vuosittain vallata uusi alue Kalliossa korttelijuhlan käyttöön (kuvat 10, 11, 12 ja 13). Ideana on siirtää juhla vuosittain muualle ja näin näyttää miltä kyseessä oleva kaupunkitila näyttää tapahtuman aikana ilman autoja.

Paikat valikoidaan sattumanvaraisesti, kuitenkin niin, että niiden pitää pystyä kannattamaan suurta määrää vierailijoita, tapahtuman vaatimaa infrastruktuuria ja ennen kaikkea soveltua juhlalle. Autoliikenne katkaistaan tapahtuman ajaksi ja ohjataan vaihtoehtoisille reiteille. Sijainnin tulee kuitenkin olla sellainen, ettei se katkaise esimerkiksi raskaiden ajoneuvojen liikennettä. Tästä syystä esimerkiksi Sörnäistenrantatietä ei voi sulkea tapahtuman ajaksi vaikka tapahtuma siellä haluttaisiinkin järjestää. Katujen valtaus ei tapahdu luvatta. Helsingin kaupungin viranomaisten kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, jotta ehdot juhlan pitämiseen täyttyvät. (Parihaastattelu 2018.)

Vuosittain muutamat paikalliset asukkaat valittavat ja harmittelevat juhlien sijainnista tapahtuman osuessa omalle kotikadulle tai sen läheisyyteen. (Parihaastattelu 2018.) Block Partyn järjestäjät

kuitenkin siivoavat festivaalin jäljet. Vuonna 2018 siivousryhmään kuului noin 30 ihmistä, jotka tekivät parhaansa saattaakseen kaupungin siistiksi. (Rantavaara 2018.) Ihmiset tuntuvat ymmärtävän tapahtuman vaikuttavan enemmän positiivisesti katukuvaan ja ilahduttavan ihmisten arkea kuin olevan häiriötekijä. Koska tapahtuman sijainti vaihtuu joka vuosi, kyseessä on melko ainutkertainen häiriö tietyssä osassa Kalliota. (Parihaastattelu 2018.)

Korttelijuhlan koko on kasvanut vuosi vuodelta, ja mukaan on tullut entistä enemmän vapaaehtoisia tekijöitä, joita hankitaan sosiaalisen median ja suusta suuhun -markkinoinnin avulla (Parihaastattelu 2018). Kesällä 2018 perustettiin Block Party Ry tukemaan KBP:n organisointiin liittyvien lupien ja rahojen käsittelyä. Yhtiömuodoltaan se on aatteellinen yhdistys. (Kaupparekisteri 2018.) Virallisesti tämä tarkoittaa Kallio Block Partyn edustavan kolmannen sektorin toimintaa. Toistaiseksi se kuitenkin määritellään edelleen neljännen sektorin toiminnaksi.

Tekijät kuvailivat Kallio Block Partyn aikaista Kalliota lauseilla:

“Syntyy tunne enemmän tai vähemmän yhteisestä jutusta, johon mahtuvat hevijuhlijat, lapsiperheet, touhua ihmettelevät päiväkävelijät. Musiikki on monelle tärkeää, toisille ehkä lähinnä rekvisiittaa. Ihmiset tapaavat toisiaan, seuraavat ohjelmaa, syövät, juovat, pelaavat pelejä, leikkivät lastensa kanssa. Joukossa on myös kovasti kännäävää väkeä, mutta todella harvoin oikeita järjestyshäiriöitä.”

Anonyymi 63-vuotias vastaaja. (Kysely 1, 2018.)

“KBP:n aikana Kallion kaduilla otetaan breikki kaupallisuudesta ja liikenneuhkista musiikin, taiteen ja yhteisöllisen tunnelman tähden.”

Anonyymi 31-vuotias vastaaja. (Kysely 1, 2018.)

“Kaupunkitila otetaan haltuun ja autotiet vapautetaan jalankulkijoiden, taiteen ja hvin käyttöön.”

Anonyymi 52-vuotias vastaaja. (Kysely 1, 2018.)

“Pääpointtina on tarjota ILMAINEN tapahtuma kaikille kävijöille. Hyvää musiikkia, ruokaa, taidetta, erilaista toimintaa. Yhteisöllisyyttä, ihmiskohtamisia, hyvää mieltä.”

Anonyymi 24-vuotias vastaaja. (Kysely 1, 2018.)

Vierailijat kuvailivat Kallio Block Partyn aikaista Kalliota lauseilla:

“Kalliosta tulee karnevaalikenttä niin kalliolaisille kuin muillekin, kuten itselleni, joka ei Kalliossa asu. Helsingin eläväisin alue tulee entistä eläväisemmäksi, ja taiteet ja kulttuuri ovat kaikkialla kävijän ympärillä. Omat kokemukseni KBP:stä ovat oikeastaan vain positiivisia!”

Anonyymi 23-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Kulttuurista ja taiteista kiinnostuneet ihmiset houkutellaan urbaaniin miljööseen musiikin, ruoan ja erilaisten katutaiteiden perässä.”

Anonyymi 31-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Avointa vuorovaikutusta ilman ikärasismia tai muuta syrjimistä.”

Anonyymi 59-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Ihmiset aktivoituvat ja lähtevät ulos kotoaan, syrjäytyneet & yksinäiset ihmiset voivat saada uusia tuttavlia. Asuinalue elää.”

Anonyymi 23-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Yhteisöllisyys nostaa päätään, ainakin se on normaalia uteliaampi.”

Anonyymi 28-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

Vastaajien kokemuksia tapahtumien ja aktivismin vaikutuksesta katukuvaan tai Kallion imagoon:

“Ei ole vaikutusta kokemukseeni Kalliosta - tapahtumat alkavat ja loppuvat, niiden näyttämönä toiminut Kallio on ja pysyy. 2010-luvulla erilaisten tapahtumien ja asioiden järjestäminen on lisääntynyt kun ihmiset ovat realisoineet sosiaalisen median yleistymisen mahdollisuuksia.”

Anonyymi 37-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Ei ole sijainti vaikuttanut kokemukseeni. Katukuva on toki eläväisempi kun on ollut jokin tapahtuma, mutta eipä muuten.”

Anonyymi 29-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Mielestäni Kallion katukuvan yksi keskeisimpiä, ellei keskeisin, piirre on eläväinen kulttuurielämä, jota kaupunkiaktivismi edustaa parhaimmillaan! Vaikea enää kuvitella Kalliota kaupunginosana, jossa ei olisi tällaista vapaan tekemisen meininkiä.”

Anonyymi 23-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Koen, että kaikki kaupunkikulttuuria ja yhteisöllisyyttä edistävät tapahtumat ovat tärkeitä ja ajattelen niiden rikastuttavan merkittävästi katukuvaa suurien ihmismassojen muodossa. Koska koen Kallion katukuvan olevan jo valmiiksi Helsingin rikkain, en osaisi kuvitella esim. KBP:n kokoisia tapahtumia vastaavassa mittakaavassa muualla pääkaupunkiseudulla.”

“Kaikenlainen yhteisöllinen toiminta, jota Kallion alueella on ja josta tulee tietoiseksi, vahvistaa mielikuvaa Kalliosta avoimena ja nuorekkaana kaupunginosana. Näkyvät tapahtumat osoittavat, että omaan ympäristöönsä voi vaikuttaa ja tehdä muutoksia, jotta viihtyvyys lisääntyisi.”

Anonyymi 29-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Fiilistelen enemmän Kalliota tapahtumien aikaan ja jälkeen. Tapahtumista jää hyvä ja yhteisöllinen fiilis. Olen tyytyväinen, että asun täällä ja Kallio tuntuu taas enemmän omalta.”

Anonyymi 26-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Ylentää alueellista itsetuntoa. Kalliossa on kaikkee siistii mitä muualla ei ole.”

Anonyymi 28-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Kallion ikävät puolet tuntuvat nousevan pintaan suurien tapahtumien aikaan. Vuoden 2018 kallio block party oli kaoottinen. Vaikka nämä tapahtumat elävöittävät katukuvaa, tuntuu siltä että ne ovat menneet enemmän vain dokaamisen pelikentäksi. Voi olla kyllä että tulen vanhaksi.”

Anonyymi 29-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Siivous- ja ravintolapäivät ovat vaikuttaneet Kallion kokemuksiini Kallion katuvasta positiivisesti. Yleisilmapiiri on yleensä ollut lämmin ja tapahtumat saaneet paljon ihmisiä liikkeelle. Myös poikkeuksellisen paljon lapsiperheitä verrattuna ns. normaaleihin päiviin.”

Anonyymi 28-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

“Kallio Block Partyn osalta katukuvan muutos ilmenee konkreettisemmin ja voimakkaammin. Block Partyn aikana ihmismassat valtaavat katutilan ja katkaisevat liikenteen. Tällaisissa olosuhteissa tututkin paikat voi nähdä vähän uudesta näkökulmasta. Toisaalta en tiedä millaisia tapahtuman vaikutukset ovat niihin alueen asukkaisiin, jotka eivät kuulu KBP:n viiteryhmään tai halua osallistua tapahtumaan? Miten he kokevat vaihtuvat liikennejärjestelyt tai ihmispaljouden kotiovelleen? Tapahtuma järjestetään kuitenkin niin harvoin, että toivottavasti se olisi siedettävää näissäkin tapauksissa.”

Anonyymi 28-vuotias vastaaja. (Kysely 2, 2018.)

5.2.2

Yhteistyö Helsingin kaupungin ja viranomaisten kanssa

Helsingin kaupungin ja viranomaisten suhtautuminen Kallio-liikkeen toimintaan ja sen suurimpaan tapahtumaan, Kallio Block Partyyn, on muuttunut vuosien saatossa. Aluksi toiminta on nähty jopa melun ja roskan tuottamisena sen sijaan, että kyseessä olisi kaupunkikulttuuria rakentavaa aktiivisuutta (Helsingin Uutiset 2012). Koska liikkeen toiminta ei edusta yksimielisesti kaikkien kalliolaisten mielipiteitä, on sen tekemisiin kohdistunut myös kritiikkiä. Takana on usean vuoden työ, jolla on saavutettu kaupunginosan asukkaiden, Helsingin kaupungin ja viranomaisten luottamus siitä, että Kallio-liikkeen toiminta on positiivista ja edustavaa sekä kaupunginosalle että asukkaille. Liike on ensimmäisestä toimintavuodestaan lähtien osoittanut olevansa vastuuntuntoinen organisaatio, jonka kanssa yhteistyö on sujuvaa. Tämä on tullut esiin muun muassa poliisin ja Helsingin kaupungin myönteiseksi muuttuneessa suhtautumisessa liikkeen toimintaan. (Turunen 2016, 69; Parihaastattelu 2018.)

Helsingin kulttuurivirasto on tukenut Kallio-liikkeen toimintaa rahallisesti useampana vuotena (Turunen 2016, 7). Esimerkiksi vuoden 2012 KBP:iin se myönsi 1 200 euron avustuksen (Helsingin Uutiset 2012). Pääasiassa se on kuitenkin keskittynyt toiminnan sallimiseen ja lupien myöntämiseen. Aktiivit kokevat yhteistyön kaupungin kanssa olleen joidenkin asioiden kohdalla hyvää ja toisten kohdalla puutteellista. Erityisesti koettiin tarvetta suuremmalle rahalliselle tuelle sekä kaupungin asettamien vaatimusten keventämiselle. Näistä esimerkkinä on byrokratia, joka määrää järjestyksenvälvojen ja roskisten määrän tapahtumien ajaksi. Vaadittavien kriteerien toteuttaminen asettaa rahallisia haasteita vapaaehtoisvoimin toteutettavien tapahtumien järjestämiselle. (Turunen 2016, 47; Kysely 1, 2018; Parihaastattelu 2018.) Erityisesti toiminnan kasvettua KBP:n ympärillä, ovat kulut ja tarpeet muuttuneet. Nykyisellään kyse on ilmaisen suur tapahtuman tuottamisesta, joka kuormittaa yksittäisiä vapaaehtoisia. (Turunen 2016, 7; Kysely 1, 2018; Parihaastattelu 2018.) Tekijät toivovatkin kaupungin helpottavan heidän toimintaansa tukemalla sitä mahdollisella joustolla byrokratiassa tai taloudellisella panoksella kaupungin osalta. Esimerkiksi, onko siivousvastuu täysin liikkeen harteilla vai voisiko Helsingin kaupunki helpottaa tätä. (Kysely 1, 2018; Parihaastattelu 2018.) Kyse on kuitenkin kulttuuritoiminnan toteuttamisesta, joka edistää kaupunkikulttuuria, luo mahdollisuuksia virkistykseen,

tuo näkyvyyttä Helsingin kaupungille sekä edistää Kallion vetovoimaisuutta.

Kallio Block Party on tapahtuma, joka yhdistetään niin Helsinkiin kuin Kallioon ja tunnetaan laajalti Suomessa (Kysely 1, 2018; Kysely 2, 2018; Parihaastattelu 2018). Anderssonin (2016) mukaan kaupunkikulttuurista hyötyä hakevien tahojen tulee sijoittaa pääomaa kulttuurinedistämiseen, jotta kulttuuritekijöiden toiminta olisi mahdollista. Helsingin kaupunki on painottanut tutkimustoimintansa ”ohjelmakaudella 2016–2018 kahteen painopistealueeseen, joita ovat elämäntavat, kuluttaminen ja vapaa-aika sekä matkailu ja tapahtumat. Demokratian, osallisuuden ja hallinnon tutkimusta tehdään ohjelmakaudella kolmella osa-alueella, joita ovat edustuksellisen demokratian toimivuus ja kansalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen, hallintomallien uudistusten vaikutukset sekä avoin tieto” (Helsingin kaupunki 2017). Kaupunki myös avustaa vuosittain paikallisia järjestöjä, yhteisöjä ja asukasryhmiä noin 70 miljoonalla eurolla (Helsingin kaupunki 2018d).

Helsingin kaupunki on Kallio-liikkeen toiminnan aikana ollut sekä joustava että tiukka. Kallio-liikkeen ajatuksena on jo vuosia ollut elävöittää rauhatonta Sörnäisten aseman aluetta, Piritoria. (Parihaastattelu 2018.) Vuonna 2013 kaupunki myönsi liikkeelle väliaikaisen luvan telttapaviljongin pystyttämiseen aukiolle ilman, että alueen lähitaloyhtiöitä kuultiin asiasta. Puolentoista vuoden aikana asukkaat kokivat väliaikaisen rakennelman keräävän rauhattoman alueen ongelmat yhteen paikkaan, jolloin jatkolupaa paviljongille ei voitu myöntää kaupungin toimesta. (Parihaastattelu 2018; Helsingin Uutiset 2015.) Silloinen apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri kommentoi tuolloin tilannetta: *”On hienoa, että kaupunkiaktiivit ideoivat ja kehittävät yhteistä julkista tilaamme. On silti tärkeää, että pitempiaikaiset rakennelmat syntyvät vuorovaikutuksessa lähiasukkaiden kanssa.”* Loppujen lopuksi liikkeelle tarjottiin mahdollisuus siirtää paviljonki Dallapénpuistoon. (Helsingin Uutiset 2015.) Edellämainittu esimerkki osoittaa Helsingin kaupungin joutuneen toimimaan lähialueiden asukkaiden eduksi ristiriitatilanteessa. Vaikkakin kaupunkiaktivismia tuetaan monelta taholta, tulee aktivismissa ottaa huomioon myös muiden kaupunkilaisten mielipiteitä, sillä kaupunki on yhteinen kaikille.

Kesällä 2013 toteutettiin Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksellä Vaasankadun kävelykatukokeilu, joka muutti kadun autottomaksi neljän kuukauden ajaksi. Kokeilujakso osoitti alueen ilmapiirin ja turvallisuuden parantuneen. Tuolloin tapahtumien määrä lisääntyi autoista vapautetulla kadulla hetkellisesti.

Liike on ensimmäisestä toimintavuodestaan lähtien osoittanut olevansa vastuuntuntoinen organisaatio, jonka kanssa yhteistyö on sujuvaa. Tämä on tullut esiin muun muassa poliisin ja Helsingin kaupungin myönteiseksi muuttuneessa suhtautumisessa liikkeen toimintaan.

(Turunen 2016, 69; Parihaastattelu 2018.)

Kokeilu koettiin uudenaikaisena positiivisena tuulahduksena kaupunkipolitiikassa, mutta se ei johtanut pysyvään kaupunkitilan muutokseen. (Ojajärvi ja Valtonen.) Kallio-liike kannatti uudistusta ja organisoivat erilaisia aktiviteetteja uudistuneessa katutilassa. Vaikkakin kokeilu nähtiin ansiokkaana, koettiin sen toteutuksen olleen liian hätiköity ja jopa vähäisesti tuettu kaupungin osalta. (Parihaastattelu 2018.)

Helsingin kaupunki lähestyy aika-ajoin Kallio-liikettä erilaisilla tapahtumakutsuilla ja on kiinnostunut kuulemaan liikkeen jäsenten kannanottoja erilaisiin kaupunkiympäristön laatuun, yhteisöllisyyden ja kaupunkikulttuurin edistämiseen sekä tapahtumajärjestämiseen liittyvissä asioissa. Liike kommentoi, osallistuu ja vuorovaikuttaa tällaisissa keskusteluissa, jos sen riveistä löytyy jäseniä, jotka ovat kiinnostuneita ottamaan asioihin kantaa. Sama koskee erilaisia opetustilaisuuksia tai haastattelupyyntöjä. (Parihaastattelu 2018; Kallio-liikkeen tekijät 2018.)

6 *Johtopäätökset*

Viimeisessä luvussa esittelen tutkimuksen johtopäätökset. Pohdin luvussa Kallio-liikkeen suhdetta kaupunkitilaan sekä analysoin liikkeen harjoittamaa aktivismia. Tuen johtopäätökset aiemmin esitettyyn aineistoon sekä haastatteluiden ja kyselyiden kautta kerättyihin mielipiteisiin. Pohdin osiossa syy-seuraussuhteita tekijöiden motiivien ja aktivismin laadun välillä, Helsingin kaupungin ja kaupunkiaktivismin välillä sekä tapahtumissa vierailneiden kokemusten ja aktivismin välillä.

Tavoitteenani oli tutkia, miten liike vaikuttaa toiminnallaan kaupunkitilan aktiivisuuteen ja miten se edistää kaupunkikulttuuria. Kyselyt ja parihaastattelu olivat merkittävässä roolissa Kallio-liikkeen edistämisen aktiivisuuden ja kaupunkikulttuurin ilmentymisen arvottamisprosessissa. Niistä esiin nousseet vastaukset selvensivät niin tekijöiden, paikallisten kuin kaupunginosassa vierailneiden mielipiteitä Kalliosta ja

paikallisesta kaupunkikulttuurista. Vastauksista ilmeni Kallio Block Partyn olevan laajalti tunnettu kaupunginosatapahtuma, joka mielletään Kallio-liikkeen tunnetuimmaksi toiminnaksi. Alueena Kallio koettiin yhdeksi Helsingin eläväisimmäksi kaupunginosaksi. Siellä rikas tapahtumakulttuuri elävöittää arkea ja kaikki sosiaaliset luokat värittävät katukuvaa.

Kallio-liike on yhtä polymorfinen kuin sen tekijöiden määrä. Liikkeen tahtotila toimia tai olla toimimatta on täysin riippuvainen tekijöiden aktiivisuudesta. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, joka sallii kenen tahansa osallistua toimintaan. Tästä johtuen liikkeellä ei ole selkeää toimintamallia, joka määritteli minkälaista kaupunkiaktivismia se harjoittaa. Liikkeen sisällä toimivat aktiivit ovat itsenäisiä tekijöitä, ja näin myös liikkeen toiminta elää sen aktiivisten jäsenten tahtotilan kautta. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen kausaalisuhde omaan, muiden tekijöiden ja itse liikkeen toimintaan. Liike kertoo tavoittelevansa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä, haluavansa ottaa kaupunkitilaa haltuun, pyrkivänsä loitontamaan byrokratian rajoja ja toimivansa talkoo sekä tee se itse -hengessä (Kallio liikkeen tekijät 2019). Liikkeen kaiken toiminnan tulee lähtökohtaisesti kiertyä edellä mainitun arvomaailman ja tavoitteiden ympärille.

Haastatteluista ja kyselyistä kerätyistä aktiivien vastauksista voidaan ymmärtää aktivismin olevan rakkaudesta lajiin -toimintaa oman elinympäristön hyväksi. Aktiivisuudella oma elämänpiiri laajenee omalta kotiovelta suuremman kokonaisuuden, kaupunginosan alueelle. Aktivismin keinoin toteutetaan konkreettisia tekoja, joiden vaikutus ihmisiin ja ympäristöön on nähtävissä heti. Panostus kaupunginosan asioihin tuottaa vastausten perusteella mielihyvää ja antaa yksilölle mahdollisuuden löytää paikallisia samanhenkisiä ja saman arvomaailman omaavia kontakteja. Osallistuminen toimintaan tekijänä voi kartuttaa oman naapuruston ja kaupunginosan tuntemusta ja antaa mahdollisuuden kollektiivisesti kokeilla uusien asioiden ja projektien toteutusta julkisessa tilassa. Yhteisöllisellä ja kokeilevalla toiminnalla voidaan haastaa totuttuja kaupunkitilan käyttötapoja. Ympäristöä voidaan hyödyntää monipuolisemmin ja normeja venyttää tasolle, jossa aiemmin vieraaksi mielletyistä tavoista tulee arkisia ja normaaleja. Liikkeen toiminta on mahdollistanut sen, että hyödyntämätöntä tilaa on otettu muun muassa kaupunkiviljely-käyttöön, kaduilla on järjestetty taidetapahtumia, jalkakäytävälle on ripoteltu tuoleja kaikkien iloksi tai puistoissa on järjestetty kirpputoreja.

Liike toimii muille esimerkkinä siinä, että julkista kaupunkitilaa voidaan ottaa omaan käyttöön vähintäänkin hetkellisesti, hyvässä

hengessä ja tavalla, joka edistää dialogia kaupunkilaisten ja kaupungin välillä. Kallio-liikkeellä on mahdollisuus muuttaa jo rakennettua kaupunkiympäristöä suuntaan, jossa se palvelee tämän hetken kaupungin ja kaupunkilaisten tarpeita. Tästä esimerkkinä Piritori, jonne asennettiin sähkönjakokeskus helpottamaan tapahtumien organisoimista (parihaastattelu 2018; Kysely 1).

Liike ja muut vastaavat neljännen sektorin toimijat kykenevät ottamaan kantaa jo rakennetun ympäristön laatuun ja kehitykseen sekä kommunikoivat kaupunkisuunnittelullisista, kulttuuria ja yhteisöllisyyttä edistävästä näkökulmista paikallisina edustajina. Aktiiviset tekijät voivat aktivismilla paikata julkisen sektorin ja asukkaiden väliin jäävää harmaata aluetta, jossa asioita hoidetaan hitaasti byrokratian keinoin. Vaikuttamisen mahdollisuudet ja kannanotot ovat nopeatempoisia kollektiivisessa toiminnassa, jossa julkista tilaa otetaan väliaikaisesti uuteen käyttöön. Aktivismissa on myös kyse arkisesta vuorovaikutuksesta, jolla voidaan osoittaa kaupunkisuunnittelun ongelmakohtia ja pyrkiä tarttumaan niihin kaupungin ja kaupunkilaisten välisellä yhteistyöllä.

Vuoden 2015 Kallio Block Partyn aikana Hämeentie rauhoitettiin juhlaikäyttöön ja moottoriajoneuvot ohjattiin vaihtoehtoiselle reitille. Liikkeen tekijät olivat halunneet haastaa kaupungin päättäjät osoittamaan vilkkaasti liikennöidyn väylän tapahtumakäyttöön (parihaastattelu 2018). Myöhemmin vuonna 2017 Helsingin kaupungin kaupunkiympäristölautakunta teki päätöksen, jonka mukaan Hämeentien liikennesuunnitelma muutettiin jalankululle, pyöräilylle ja joukkoliikenteelle (kaupunkiympäristölautakunta 2017). Väliaikaisen kokeilun voidaan olettaa todistaneen, että Hämeentie soveltuu uuteen käyttötarkoitukseen ja yksityisautoilu onnistuu vaihtoehtoisia reittejä Kallion läpi ja Sörnäisten rantatietä pitkin Helsingin keskustaan. Vastaava, mutta pidempikestoinen, kaupunkitilan käyttötarkoitukseen vaikuttava kokeilu oli Vaasankadun väliaikainen kävelykaduksi muuttaminen vuonna 2013. Liikkeen historiaa tarkastelemalla voidaan tulkita Helsingin kaupungin tukevan erilaisten kaupunkitilassa tapahtuvien muutosten toteutusta. Vaikkakin muutokset ovat väliaikaisia, ne tarjoavat uutta tietoa tilankäyttömahdollisuuksista ja haastavat jo totuttuja tapoja. Kokeilujen toteuttaminen on mahdollista aktiivisten tekijöiden ja kaupungin yhteistyöllä.

Korttelifestivaali Kallio Block Party on kasvanut suuren mittakaavan tapahtumaksi, joka tunnetaan myös Helsingin ulkopuolella. Tapahtuman toteutus on ollut mahdollista innostuneiden vanhojen

ja uusien tekijöiden toimesta. Festivaali on saavuttanut statuksen, jonka miellettiin kyselyiden perusteella edustavan kalliolaista identiteettiä. Itse liikkeen toiminta ei kuitenkaan edusta kaikkien paikallisten arvomaailmaa tai mielipidettä siitä, minkälainen on viihtyisä Kallio. Tämä on aihe, johon kannattaisi paneutua tulevaisuudessa. Jatkotutkimuksissa tulisi selvittää laajemmin paikallisten suhtautumista Kallio-liikkeeseen ja Kallio Block Partyyn. Tutkimustyöni kautta selvisi ihmisten suhtautumisen liikkeen toimintaan olevan melko positiivista lyhytkestoisten aktiviteettien kohdalla. Esimerkiksi Kallio Block Partyyn suhtauduttiin myönteisesti, mutta samalla tuotiin esiin sen yhteydessä korostuvat negatiiviset ilmiöt, kuten roskaaminen, räihinointi, äänisaaste ja suuret ihmismassat.

Vastaajat uskoivat Kallio Block Partyyn, Kallio-liikkeen ja muun kaupunkiaktiivisen toiminnan vaikuttavan katukuvaan vähintään tapahtuman tai aktiviteetin ajan. Yksittäisten tapahtumien kohdalla oli vaikea arvioida niistä seuraavan pidempiaikaista vaikutusta yhteisöllisyyteen tai katukuvaan.

(Kysely 1, 2018; Kysely 2, 2018; Parihaastattelu 2018.)

Kyselyihin vastanneet kokivat Kallion olevan elossa Kallio Block Partyyn aikana. He olivat yhtä mieltä siitä, että kaupunkikulttuuri ja kaupunkiaktivismi vaikuttavat kaupunginosan viihtyisyyteen aktivoiden sitä. Osa koki korttelifestivaalin vaikuttavan jopa mielikuvaan ja kokemukseen koko Kalliosta. Osa ei kokenut muutosta, koska he mielsivät Kallion olevan valmiiksi eläväinen kaupunginosa. (Kysely 1, 2018; Kysely 2, 2018; Parihaastattelu, 2018.) Erityisesti Kallio Block Partyyn nähtiin olevan katukuvaa elävöittävä. Se, oliko kyse positiivisesta elävöittämisestä vai kenties ympäristön laatua heikentävästä tapahtumasta jakoi mielipiteitä. Toinen koki voimaantuvansa juhlista ja ihmismassoista, toiselle tämänkaltaisen aktiivisuus aiheutti kielteisiä, negatiivisia tunteita aktivismin laadusta.

Vastaajat uskoivat Kallio Block Partyyn, Kallio-liikkeen ja muun kaupunkiaktiivisen toiminnan vaikuttavan katukuvaan vähintään tapahtuman tai aktiviteetin ajan. Yksittäisten tapahtumien kohdalla vastaajien oli vaikea arvioida niistä seuraavan pidempiaikaista vaikutusta yhteisöllisyyteen tai katukuvaan. He uskoivat vaikutuksen painottuvan lähinnä tapahtumien ajalle, kuitenkin niin, että kaiken aktiivisuuden ja kulttuurin yhteisvaikutus yleisesti herättää kaupunginosan eloon ja edistää sivuilmionä yhteisöllisyyttä ja yleistä viihtyisyyttä. Kallion kohdalla puhutaan todennäköisesti ilmiöstä, jossa kulttuurin keskittyessä maantieteellisesti pienelle alueelle voidaan sen vaikutus havaita selkeästi katukuvassa. Näin kaikenlainen toiminta elävöittää kaupunginosaa ja vaikuttaa yleisesti sen imagoon. Koska Kallio Block Party on suuren luokan tapahtuma, on sen vaikutus kaupunkiympäristön aktiivisuuteen havaittavissa välittömästi tapahtuman aikana. (Kysely 1, 2018; Kysely 2, 2018.)

Gehlin (2011), Whyten (1980) ja Jacobsin (2011) mukaan ympäristön käyttöaste on rinnastettavissa ympäristön laatuun.

Mitä vilkkaampia kadut ovat aktiivisten käyttäjien toimesta, sitä stimuloivampia ne ovat. Tilassa koettujen aistiärsykkeiden ymmärretään lisäävän ympäristön mielekkyyttä ja ihmismäärän lisäävän turvallisuuden tunnetta (Gehl 2011; Pacheco 2015). Kallion katukuvaa värittävät ihmismassat, lyhyt- ja pitkäkestoiset tapahtumat, Meiran paahtimosta karkaava kahvin tuoksu ja ravintoloista kaduille pauhaava musiikki tarjoavat virikkeitä aivoille. Kun Kallio-liikkeen toiminta houkuttelee ihmisiä viipymään julkisessa tilassa, voidaan puhua ilmiöstä, jossa liike aktivoi kaupunkiympäristöä ja vaikuttaa tapaan, jolla tila koetaan. Liikkeen toiminta vaikuttaa myös muistijälkeen. Haastatteluista ilmeni ihmisten kokevan esimerkiksi Kallio Block Partyn muokkaavaan muistijälkeä kaupunkitilasta. Eräs hämmästeli voivansa istua keskellä katuja, joka on normaalisti vilkkaasti liikennöity. Toinen totesi muistavansa ikuisesti katutaiteen, joka oli toteutettu Vaasankadulle. Kolmas koki nukkavierun Hakaniemenrannan näyttäytyvän eloisana rantabulevardina. Tapahtumat ovat näyttäneet ympäristöstä uusia puolia. Muistoja syntyi erilaisia riippuen siitä, oliko tapahtumaan osallistunut tekijän tai vierailijan roolissa. Tilaa määriteltiin osallistumisen aikana koettujen uudenlaisten äänien, näkymien, tuoksujen, elämysten ja kohtaamisten kautta. Ne muodostivat uuden kerroksen aiemman kokemuksen tueksi.

Tutkimustulokset osoittavat, että Kallio-liike kykenee muokkaamaan yksilönkokemusta julkisesta tilasta ja elävöittää kaupunkiympäristöä. Liike innostaa mukaan uusia tekijöitä luomaan Kalliota, jossa oma kädenjälki näkyy ja kaupunkikulttuuri elää. Liikkeen toiminnan todettiin rikastuttavan Helsingin kulttuurikirjoa. Kallio Block Party tunnettiin myös muualla Suomessa ja yhdistettiin yhdeksi kalliolaisen aktivismin ja kulttuurin kulminoitumaksi.

7

Lähdeluettelo

Lähteet:

Andersson, Li. (20.1.2016). Kaupunkikulttuuri luo kaupungille sielun. [Blogikirjoitus]. Viitattu 27.11.2018.

<<http://liandersson.fi/kaupunkikulttuuri-luo-kaupungille-sielun/>>

Antti-Roiko, Tiia. (4.5.2016). Kallio-liike edustaa uutta kansalaisaktivismia. *Tuima - Haaga-Helian toimittaja-opiskelijoiden verkkomedia*. Viitattu 17.11.2018.

<<http://tuima.fi/kallio-liike-edustaa-uutta-kansalaisaktivismia/>>

Berg, Tommi. (14.6.2017). Mikä ihmeen kaupunkikulttuuri? *Uusi Lahti*. Viitattu 27.11.2018.

<https://www.uusilahti.fi/jutut/kannanottoja_ja_kolumneja/amparillinen/art2377851>

English Oxford Living Dictionaries (2018). Ephemera. *English Oxford Living Dictionaries*. Viitattu 30.9.2018

<<https://en.oxforddictionaries.com/definition/ephemera>>

Faehnle, Maija ja Mäenpää, Pasi. (2017). Neljäs sektori murtaa ja rakentaa kuntien hallintoa. [Blogikirjoitus]. *Kuntaliitto*. Viitattu 29.11.2018.

<<https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2017/neljas-sektori-murtaa-ja-rakentaa-kuntien-hallintoa#>>

Gehl, Jan. (2011). *Life between buildings - Using public space*. Island Press, NW, Washington DC.

Helsingin kaupunkistrategia. (2017). Maailman toimivin kaupunki – Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021. *Helsingin kaupunki*. Viitattu 28.11.2018.

<<https://www.hel.fi/static/helsinki/kaupunkistrategia/kaupunkistrategia-2017-2021.pdf>>

Helsingin kaupunki. (02.06.2017). Kaupunkikulttuuri ja osallisuus. *Helsingin kaupunki*. Viitattu 27.11.2018.

<<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/tietoa-helsingista/tilastot-ja-tutkimukset/Hankkeet/Kaupunkikulttuuri-ja-osallisuus/>>

Helsingin kaupunki. (17.9.2018a). Alppiharju, Kallio, Sörnäinen. *Helsingin kaupunki*. Viitattu 22.10.2018.

<<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/kaupunginosat/alppiharju-kallio-sornainen>>

Helsingin kaupunki. (05.12.2018d). Avustukset. *Helsingin kaupunki*. Viitattu 21.4.2019.

<<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/avustukset>>

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala. (2018). Kallion ja Alppiharjun historiaa. *Vihreät sylit*. Viitattu 18.11.2018.

<<https://vihreatsylit.fi/kallion-ja-alppiharjun-historiaa/>>

Helsingin Uutiset. (6.8.2012). Tuhannet nauttivat toistensa seurasta Kallio Block Partyssa. *Helsingin Uutiset*. Viitattu 21.4.2019.

<<https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/84599-tuhannet-nauttivat-toistensa-seurasta-kallio-block-partyssa>>

Helsingin Uutiset. (6.6.2014). Tuolikampanja pyytää istuimia lainaan. *Helsingin Uutiset*. Viitattu 28.4.2019.

<<https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/221498-tuolikampanja-pyytaa-istuimia-lainaan>>

Helsingin Uutiset. (31.3.2015). Kaupunki: Kallio-liikkeen telta vietävä pois Vaasanaukiolta. *Helsingin Uutiset*. Viitattu 28.4.2019.

<<https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/276417-kaupunki-kallio-liikkeen-telta-vietava-pois-vaasanaukiolta>>

Hernberg, Hella; Alavuotunki, Antti; Boyer, Bryan; Eriksson, Elissa; Hyppönen, Timo; Järvensivu, Paavo; Kiiskinen, Ilpo; Kuchka, Heta; Kukkapuro, Isa; Laitio, Tommi; Louekari, Meri; Moebus, Katharina; Do, OK; Rosenberg, Joel; Santala, Timo; Siitonen, Tuomas ja Väkevä, Valtteri. (2012). *Helsinki Beyond Dreams - Actions towards a creative and sustainable hometown*. Urban dream management, Helsinki. (1. painos) Estonia.

Herranen, Kaisa ja Karttunen, Sari. (22.8.2014). Parantaako valtion tapahtumatuki kulttuurin alueellista saatavuutta? [Blogikirjoitus]. *Tilastokeskus*. Tieto & Trendi, Asiantuntija-artikkelit ja ajankohtaisblogit. Viitattu 27.11.2018.

<<https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2014/parantaako-valtion-tapahtumatuki-kulttuurin-alueellista-saatavuutta/>>

Jacobs, Jane. (2011). *The Death and Life of Great American Cities. 50th Anniversary Edition*. Original: Random House, N.Y. Modern Library Edition, N.Y.

Jacobs, Jane (1958). *The Exploding Metropolis*. Garden City, N.Y., Doubleday.

Kaarninen, Mervi, Vahtikari, Tanja & Vilen, Timo. (2016). *Kaupunki tapahtumien näyttämönä*. Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Kalasataman vapaakaupunki. (2019). Mikä vapaakaupunki? *Kalasataman vapaakaupunki*. Viitattu 27.4.2019.

<<https://www.vapaakaupunki.fi/mita/>>

Kallio-liike. (2018). (2019). Facebook-sivusto. Viitattu 28.11.2018 ja 13.4.2019

<https://www.facebook.com/pg/kallioliike/about/?ref=page_internal>

Kallio-liikkeen tekijät. (2018). (2019). Facebook-ryhmä. Viitattu 28.11.2018 ja 12.5.2019.

<<https://www.facebook.com/groups/208778059308511/>>

Kaupparekisteriote. (7.6.2018). Block Party ry. Kauppalehden yrityshaku. *Kauppalehti*. Viitattu 1.12.2018.

<<https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/block+party+ry/29204904>>

Kaupunkiaktivismi (2018a). Käsitteitä: Kaupunkiaktivismi. Kaupunkiaktivismi tietopankki. *Helsingin Yliopisto*. Viitattu 1.11.2018.

<<https://www.kaupunkiaktivismi.fi/fi/kasitteet-ja-valineet/kasitteita#p20>>

Kaupunkiaktivismi metropolin voimavarana. (2015–2018). Käsitteitä. Wordpress-verkkosivut.

<<https://kaupunkiaktivismi.wordpress.com/kasitteita/>>

Kaupunkiympäristölautakunta. (12.12.2017). Hämeentien, Hakaniemen torikadun, Helsinginkadun, Viidennen linjan ja Haapaniemenkadun katusuunnitelmien hyväksyminen (a-asia). Helsingin kaupunki. *Päätökset Beta*. Viitattu 11.5.2019.

<<https://dev.hel.fi/paatokset/asia/hel-2017-009374/>>

KBP 2018 tekijät. (2019). Facebook-ryhmä. Viitattu 3.5.2019.

<https://www.facebook.com/groups/434827790269664/?ref=br_rs>

KBP. (2018). Kallio-liike. *Kallio Block Party*. Viitattu 1.11.2018.

<<http://www.kallioblockparty.org/kallio-liike/>>

KBP. (2017). Facebook-sivusto. Viitattu 1.12.2018.

<<https://www.facebook.com/events/316457988786371/>>

KBP. (2016). Facebook-sivusto. Viitattu 1.12.2018.

<<https://www.facebook.com/events/1843248222569229/>>

KBP. (2015). Facebook-sivusto. Viitattu 1.12.2018.

<<https://www.facebook.com/events/802338499861041/>>

KBP. (2014). Facebook-sivusto. Viitattu 1.12.2018.

<<https://www.facebook.com/events/1447174052211638/>>

Kiljunen-Sirola, Raisa; Rauramo, Tapani; Nissinen, Taneli & Manninen, Rikhard. (2013). Helsingin yleiskaava - Kohti urbaanimpaa Helsinkiä. *Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:2*. Viitattu 19.11.2018.

<https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/yos_2013-2.pdf>

Kinnunen, Aleks. (3.8.2018). Kallio Block Party alkaa jälleen hilpeällä tempauksella: tällä kertaa syödään yhdessä salmiakkia Hakaniemenrannassa. Nyt.fi-verkkosivuilla julkaista artikkeli. *Helsingin Sanomat*. Viitattu 1.12.2018.

<<https://www-hs-fi.libproxy.aalto.fi/nyt/art-2000005778851.html>>

Komulainen, Pasi. (14.6.2017). Neljäs sektori korjaa demokratiaa. Uutiset, talous ja yhteiskunta. *Helsingin yliopisto*. Viitattu 17.11.2018.

<<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/talous-yhteiskunta/neljas-sektori-korjaa-demokratiaa>>

Mowla, Qazi Azizul. (2008). *Memory Association in Place Making: Understanding an Urban Space*. Department of Architecture, Bangladesh University of Engineering and Technology. Dhaka-1000. Protibesh. BUET 9 (2004) 52-54. Viitattu 2.12.2018.

<https://www.researchgate.net/publication/267834560_Memory_Association_in_Place_Making_Understanding_an_Urban_Space>

Mäkelä, Mika. (19.3.2015). Puu-Kallion saneeraus oli vuosikymmenten palapeli. *Kvartti*. Viitattu 18.11.2018.
<<https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/puu-kallion-saneeraus-oli-vuosikymmenten-palapeli>>

Neulaniemi, Miika. (2010). *Mielikuvia ja kokemuksia Turun kaupunkitiloista: Olohuone 306,4km2 kaupunkitaidetapahtumassa – Ympäristöestetiikan ja humanistisen maantieteen tulkintoja turkulaisista kaupunkitiloista uuden julkisen taiteen kontekstissa.* Jyväskylän Yliopisto, Kulttuuripolitiikan maisteriohjelma, Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos, Taidekasvatus. Viitattu 2.12.2018.
<<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/24423/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201006162065.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>

Oikari, Riina. (2014). *YHTEISÖLLINEN KAUPUNKIKULTTUURI – Toiminnan osa-alueet ja muotoilijan rooli.* Aalto-yliopisto, muotoilun laitos, taiteen maisterin opinnäyte. Viitattu 11.5.2019.
<<https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/14652>>

Ojajärvi, Sanna ja Valtonen, Sanna. (26.11.2013). Vaasankadun kävelykatukokeilu - Hyvä idea, josta hyötyivät ennen muuta vierailijat. *Helsingin kaupungin kaupunkisuunnittelulautakunta, 26.11.2013.* Viitattu 18.11.2018.
<https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2013/Ksv_2013-11-26_Kslk_32_EI/537B1020-EBDD-430C-BE46-6BA81F99883C/Liite.pdf>

Pacheco, Priscila. (11.6.2015). How “Eyes on the Street” Contribute to Public Safety. *The City Fix*. Viitattu 12.4.2019.
<<https://thecityfix.com/blog/how-eyes-on-the-street-contribute-public-safety-nossa-cidade-priscila-pacheco-kichler/>>

Rantavaara, Minja. (5.8.2018). Kadut täyttyivät tanssijoista ja musiikista Kallio Block Partyilla. *Helsingin Sanomat*. Viitattu 1.12.2018.
<<https://www-hs-fi.libproxy.aalto.fi/kaupunki/art-2000005781073.html>>

Sateenvarjoton. (7.8.2011). [Blogikirjoitus]. Blogspot-sivusto. Viitattu 1.12.2018.
<<http://sateenvarjoton.blogspot.com/2011/08/kallio-block-party-682011.html>>

Schuster, J. Mark. (2001). *Ephemer, Temporary Urbanism, and Imaging. Imaging the City - Continuing Struggles and New Directions.* Toim. Lawrence J. Vale & Sam Bass Warner Jr. CUPR Books, New Brunswick, New Jersey.

Suvilahti. (2018). Tapahtumia ja tietoa. *Suvilahti*. Viitattu 28.11.2018.
<<https://www.suvilahti.fi/tapahtumia> >

Takala, Tiina. (2015). *Kaupunkilaisten Helsinki – Yhteisöllisyyden edistäminen ja hyödyntäminen kaupunkikulttuurin kentällä.* Humak, Kulttuurituotannon koulutusohjelman opinnäytetyö. Viitattu 27.11.2018.
<http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/99964/Takala_Tiina.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tikkanen, Tea. (2017). *Helsinki alueittain 2017.* Kaupunginkanslia, Kaupunkitutkimus ja -tilastot. Helsingin kaupunki. Viitattu 18.11.2018.
<https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/18_11_05_Hki_Alueittain_2017_Tikkanen.pdf>

Tuan, Yi Fun. (1977). *Space and place*. Teos, johon Neulaniemi, Miika (2010) viittaa Pro Gradu-tutkielmassa:
"Mielikuvia ja kokemuksia Turun kaupunkitiloista - Olohuone 306,4km2 kaupunkitaidetapahtumassa
– Ympäristöestetiikan ja humanistisen maantieteen tulkintoja turkulaisista kaupunkitiloista
uuden julkisen taiteen kontekstissa."

Jyväskylän Yliopisto, Kulttuuripolitiikan maisteriohjelma, Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos,
Taidekasvatus. Viitattu 27.4.2019.

<<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/24423/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201006162065.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>

Tuominen, Antti. (2.8.2014). Festivaalit sotkevat liikennettä Kalliossa ja Tikkurilassa, kaljakellujat ympäristöä
Vantaanjoella. *Yle verkkouutiset*. Viitattu 1.12.2018.

<<https://yle.fi/uutiset/3-7387392>>

Turunen, Mikko Tapio. (2016). *Väriä seinään ja väkeä kaduille – kaupunginosaliikkeiden toiminta ja tavoitteet*.
Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, Sosiologian Pro gradu -tutkielma. Viitattu 11.5.2019.

<<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/163836>>

Uutta Helsinkiä. (15.11.2018). Kalasatama. *Helsingin kaupunki*. Viitattu 18.11.2018

<<https://www.uuttahelsinki.fi/fi/kalasatama/rakentaminen> >

Valli, Jesse. (4.8.2013). Kuvakooste: Kallio Block Party ja World Bites. *City*. Viitattu 1.12.2018.

<<https://www.city.fi/kulttuuri/kuvakooste+kallio+block+party+ja+world+bites/7426>>

Vehkasalo, Jussi. (6.2.2017). Kallio valittiin vuoden kaupunginosaksi: "Oli jo korkea aika palkita kalliolaisten hieno
työ". *Helsingin uutiset*. Viitattu 18.11.2018.

<<https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/483249-kallio-valittiin-vuoden-kaupunginosaksi-oli-jo-korkea-aika-palkita-kalliolaisten>>

Vehkasalo, Jussi. (5.12.2018). Uusnatseja ja Odinin satureita odottaa yllätys Kalliossa – asukkailta iso yhteinen
tervehdys. *Helsingin uutiset*. Viitattu 16.4.2019.

<<https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/726722-uusnatseja-ja-odin-satureita-odottaa-yllatys-kalliossa-asukkailta-iso-yhteinen>>

Whyte, William H. (1980). *The Social life of small spaces*. The Conservation Foundation, N.W. Washington, D.C.

Painamattomat lähteet:

Pöytäkirja. (11.10.2018). Kallio-liikkeen kokouksen pöytäkirja. (Löytyy facebookista Kallio-liikkeen tekijät
ryhmästä sekä kopiona Salla-Mari Seppälältä.) Viitattu 2.5.2019.

<<https://www.facebook.com/groups/208778059308511/permalink/903183993201244/>>

Kysely 1. (2018). Kaupunkiaktiivisteille suunnattu kysely 7.11.2018 – 23.11.2018. Haastateltavat anonymoijä
(Haastattelija Salla-Mari Seppälä, vastaukset tekijän hallussa).

Kysely 2. (2018). Kaikille Kallio Block Partyssa vierailleille sekä Kallion alueella vapaaehtoisvoimin järjestettyihin tapahtumiin ja aktiviteetteihin osallistuneille suunnattu kysely 12.11.2018 – 23.11.2018. Haastateltavat anonyymejä (Haastattelija Salla-Mari Seppälä, vastaukset tekijän hallussa).

Parihaastattelu. (19.11.2018). Kallio-liikettä ja Kallio Block Partyä koskeva Parihaastattelu. Haastateltavat Lyijynen, Niina ja Karisto, Eero. (Haastattelija Salla Seppälä, Äänite, litteroitu osittain sanatarkasti puhekieltä noudattaen ja osittain referoiden. Tekijän hallussa). Viittaustapa haastateltavien pyynnöstä.

Kuvalähteet:

Etukansi Achrén, Tiina. *Kallio-print*. Kuviokioski. Lupa kuvan käyttöön saatu tekijältä.

Takakansi Seppälä, Salla-Mari. (2019). *Kunnianosoitus Tiina Achrénin Kallio-printille*.

1 Seppälä, Salla-Mari. (2019). *Tutkimuksen aikajänne*.

2 Seppälä, Salla-Mari. (2018). *Kallio Block Party Hakaniemenrannassa kesällä 2018*.

3 Seppälä, Salla-Mari. (2018). *Kallion ja Alppiharjun peruspiirit*. Perustuu alkuperäislähteeseen:

Tikkanen, Tea. (2017). *Helsinki alueittain 2017*. S.80 -87. Kaupunginkanslia, Kaupunkitutkimus ja -tilastot. Helsingin kaupunki. Viitattu 18.11.2018.

<https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/18_11_05_Hki_Aluettain_2017_Tikkanen.pdf>

4 Brander, Signe. (1912). *Kallio panoraama*. Helsingin kaupunginmuseo. Viitattu 1.12.2018.

<<http://www.helsinginkaupunginmuseo.fi/2016/12/13/kallio-yhdella-silmayksella/>>

5 Brander, Signe. (1907). *”Siltasaarenkatu 7, 9.” Nykyinen Hakaniementori*. Helsingin kaupunginmuseo. Viitattu 1.12.2018.

<<https://tsaarinhelsinki.com/2017/03/21/helsingin-esikaupungit-kallio/>>

6 Murula. (27.5.2013). *Karhupuiston siivouspäivä*. [Blogikirjoitus] Blogspot-sivusto. Viitattu 1.12.2018.

<<http://sadetys.blogspot.com/2013/05/siivouspaiva.html>>

7 Seppälä, Salla-Mari. (2018). *Kallio-liikkeen korttelikeittiö Piritorilla joulukuussa 2018*.

8 Seppälä, Salla-Mari. (2018). *Rauhanmerkki Castréninkadulla sijaitsevan asunnon ikkunassa itsenäisyyspäivänä 2018 tuki Kallio-liikkeen tempausta*.

9 Seppälä, Salla-Mari. (2019). *Kallio Block Partyt kautta aikojen*.

10 Blomberg, Jaakko. (2015). *Kallio Block Party 2015*. Portfolio. Kallio Block Party. Viitattu 1.12.2018.

<<http://www.jaakkoblomberg.fi/portfolio/kallio-block-party/>>

11 Valli, Jesse. (4.8.2013). *Kuvakooste: Kallio Block Party ja World Bites. Letkeä lauantai Kallion ympäristössä*. City-verkkosivut. Viitattu 3.5.2019.

<<https://www.city.fi/kulttuuri/kuvakooste+kallio+block+party+ja+world+bites/7426>>

12 Seppälä, Salla-Mari. (2018). *Kallio Block Party Hakaniemenrannassa elokuussa 2018*.

13 Seppälä, Salla-Mari. (2018). *Kallio Block Party Hakaniemenrannassa elokuussa 2018*.

Liitteet

Liite 1

Kysely Kallio Block Partyn ja Kallio-liikkeen tekijöille kaupunkikulttuurin ja yhteisöllisyyden kehityksestä Kalliossa, Helsingissä. Marraskuu 2018.

1. Minkä ikäinen olet?
2. Asutko, työskenteletkö tms Kalliossa tai Kallion läheisyydessä? Mikä on kytköksesi Kallioon?
3. Oletko toiminut tekijänä a) Kallio-liikkeessä b) Kallio Block Partyssa c) Muu, mikä?
4. Miten olet ollut mukana Kallio-liikkeessä / KBP:n toteutuksessa ? Kuinka kauan olet ollut aktiivinen tekijä? Minkälaisiin aktiviteetteihin, vastuutehtäviin tms olet osallistunut ? Kuvaile panostasi ja aktiivisuuttasi vapaasti.
5. Miksi olet lähtenyt mukaan vapaaehtoiseen toimintaan Kallio-liikkeessä / KBP:n toteutuksessa ja kaupunkiaktivismiin parissa? Mitä halusit saavuttaa, toteuttaa osallistumalla/liittymällä osaksi yhteisöä/ yhteistyöprojektia?
6. Mitä kaupunkiaktivismi ja kansalaisaktivismi merkitsevät sinulle henkilökohtaisesti? Onko sinulla jotain henkilökohtaisia ajatuksia, jotka tukevat / poikkeavat yleisestä ymmärryksestä kaupunkiaktivismiin merkityksestä. Kaupunkiaktivismi.fi määrittelee termin tarkoittavan: "Kansalaisten itse organisoimaa ja omaehtoista yhteistoimintaa, joka tapahtuu yleensä järjestötoiminnan ulkopuolella ja on luonteeltaan aloitteellista, proaktiivista ja rakentavaa. Se suuntautuu ensisijaisesti toimintaan, ei poliittiseen mielipiteen muodostukseen tai vaikuttamiseen. Se nojaa tee-se-itse-henkeen ja commons-ajatteluun. Se hyödyntää internetiä ja sosiaalista mediaa toiminnassaan ja järjestäytymisessään ja tapahtuu kaupunkitilassa tai liittyy kaupungin oloihin. Vastaavan luonteisesta aktivismista kaupunkien ulkopuolella voi puhua käsitteellä kansalaisaktivismi." (Kaupunkiaktivismi 2018a).
7. Miten näet tapahtumajärjestäjänä oman roolisi kaupunkikulttuurin kehittäjänä? Koetko toiminnallasi kehittäneesi yhteisöllisyyttä, ympäristöä, ilmapiiriä Kalliossa/Helsingissä. Kerro vapaasti kokemuksestasi ja havainnoistasi.
8. Mikä on ollut mielekästä ja vähemmän mielekästä osallistuessasi kaupunkiaktiiviseen toimintaan? Oletko kokenut haasteita? Kerro vapaasti kokemuksestasi ja havainnoistasi.
9. Kuvaile ja vastaa vapaasti oma näkemyksesi: "Mitä kaupunginosassa tapahtuu Kallio Block Partyn aikana?"
10. Oletko tuonut/osallistanut toiminnallasi mukaan kaupunkiaktiiviseen toimintaan uusia henkilöitä ja tekijöitä? Kerro vapaasti.

11. Kun olet kertonut ystäville/perheenjäsenille/tutuille/ulkopuolisille yms. osallistumisestasi kaupunkiaktivismiin/Kallio-liikkeen toimintaa/KBP:n järjestämiseen, mikä on ollut heidän suhtautumisensa asiaan? Kerro vapaasti.
12. Mitä mieltä olet Kallio Block Partysta yhteisöllisyyden kehittäjänä Kalliossa ja sen lähialueilla? Onnistuuko se siinä? Minkälaisia vaikutuksia KBP:lla on Kallion katukuvaan ja Helsinkiin mielestäsi?
13. Mitä mieltä olet Kallio-liikkeen toiminnasta yhteisöllisyyden kehittäjänä Kalliossa ja sen lähialueilla? Onnistuuko se siinä? Minkälaisia vaikutuksia Kallio-liikkeen toiminnalla on Kallion katukuvassa ja Helsingissä mielestäsi?
14. Tuleeko sinulle mieleen ideoita/tapahtumia/aktivismin muotoja, joilla yhteisöllisyyttä voitaisiin lisätä Kalliossa ja sen lähialueilla? Kerro Vapaasti.
15. Miten Kalliosta ja sen ympäristöstä saisi entistä mukavamman paikan asumiselle, kulttuurille, työlle tms? Onko sinulla kehitysideoita? Tuleeko mieleesi asioita, joita Kalliossa ja sen ympäristössä tulisi kehittää, jotta kaupunginosasta tulisi miellyttävämpi?
16. Kerro vapaasti parhaista paikoista Kalliossa ja sen ympäristössä kaupunkisuunnittelun näkökulmasta. Missäpäin Kalliota on kivoja alueita, rakennuksia, puistoja, joissa suunnittelu on mielestäni onnistunutta?
17. Onko Kalliossa ja sen ympäristössä havaittavissa asukkaiden, yritysten, Helsingin kaupungin tms ympäristöön tuomia asioita, jotka tekevät kaupunkitilasta miellyttävämmän. Kerro vapaasti.
18. Mikä on henkilökohtainen kokemuksesi/näkemyksesi Helsingin kaupungin tuesta/suhtautumisesta kaupunkiaktivismiin ja tapahtumien järjestämisen suhteen ?
19. Helsingin kaupunkistrategia 2017– 2021 esittää: ”Helsinki vahvistaa asemaansa osallisuuden ja avoimuuden kansainvälisenä edelläkävijänä. Jokaisella helsinkiläisellä on oikeus kokea itsensä helsinkiläiseksi ja tehdä vaikuttavia tekoja yhteisönsä hyväksi. Tavoitteena on, että asukkaat ja yritykset luottavat kaupungin toimintaan, että heidän todellinen vaikutuksensa toimintaan vahvistuu ja että modernit osallisuuskäytännöt parantavat väestöryhmien välistä ymmärrystä, yhdenvertaisuutta ja palvelujen laatua.” (Helsingin kaupunkistrategia 2017). Mitä kaupungin tulisi tehdä, jotta tämä tavoite todella pitäisi paikkansa? Ehdotuksia/Ideoita?
20. Konkreettisia ideoita, joilla vapaaehtoisen tapahtumien järjestämisen tekemisestä tulisi helpompaa tekijöille/aktiiveille?
21. Haluaisitko osallistua henkilökohtaiseen- / ryhmähaastatteluun kandidaattikyselyssäni? Jätä alle yhteystietosi, jotta voin tarvittaessa olla sinuun yhteydessä jatkoa ajatellen

Liite 2

Kysely kaupunkiaktivismiin ja Kallio Block Partyyn liittyen. Tutkimus kaupunkikulttuurin ja yhteisöllisyyden kehityksestä Kalliossa, Helsingissä. Marraskuu 2018. Kysely on tarkoitettu kaikille Kallio Block Partyssa vierailleille sekä Kallion alueella vapaaehtoisvoimin järjestettyihin tapahtumiin ja -aktiviteetteihin osallistuneille.

1. Minkä ikäinen olet?
2. Asutko, työskenteletkö tms. Kalliossa tai sen läheisyydessä? Mikä on kytköksesi Kallioon?
3. Kuvaile Kallion kaupunginosaa muutamalla sanalla/lauseella.
4. Millaisiin vapaaehtoistyöllä järjestettyihin tapahtumiin, hyväntekeväisyystilaisuuksiin tai kaupunkiaktivismiin perustustuviin tapahtumiin/aktiviteetteihin olet osallistunut Kallion alueella? Ovatko ne olleet maksullisia? Missä ja miten ne on järjestetty? Tällaisia tapahtumia ovat mm. Kallio Block Party, erilaiset ulkoilmatorit, -keikat, siivouspäivä, ravintolapäivä, viljelylaatikot jne.
5. Kun olet osallistunut johonkin edellä mainittuun tapahtumaan/aktiviteettiin, miten se on vaikuttanut sinun kokemukseesi Kalliosta? Onko sillä ollut jotain erityistä vaikutusta Kallion katukuvaan? Kuvaile havaintojasi ja kokemuksiasi vapaasti.
6. Mikä on ollut mielekästä ja vähemmän mielekästä osallistuessasi tapahtumiin/kaupunkiaktiiviseen toimintaan? Onko niistä seurannut joitakin negatiivisia lieveilmiöitä, jotka vaikuttavat viihtyisyyteen? Kerro vapaasti kokemuksestasi ja havainnoistasi.
7. Kuvaile ja vastaa vapaasti näkemyksesi kysymykseen: "Mitä kaupunginosassa tapahtuu Kallio Block Party:n aikana?" Jos et ole osallistunut KBP:n, voit vastata jonkin toisen tapahtuman näkökulmasta.
8. Koetko tapahtumien, kaupunkikulttuurin ja kaupunkiaktivismiin lisäävän yhteisöllisyyttä ja kaupunginosan viihtyisyyttä? Aktivoivatko ne eli ns. "herättävät eloon" kaupunkitilaa ja kaupunginosaa?
9. Mitä kaupunkiaktivismi ja kansalaisaktivismi merkitsevät sinulle henkilökohtaisesti? Onko sinulla jotakin ajatuksia, jotka tukevat / poikkeavat yleisestä ymmärryksestä sen merkityksestä.
10. Mitä mieltä olet Kallio- liikkeen toiminnasta yhteisöllisyyden kehittäjänä Kalliossa ja sen lähialueilla? Onnistuuko se siinä? Minkälaisia vaikutuksia Kallio-liikkeen toiminnalla on Kallion katukuvassa ja Helsingissä mielestäsi? Mainitse myös, jos et ollut aiemmin kuullut Kallio-liikkeestä.
11. Tuleeko sinulle mieleen ideoita/tapahtumia/aktiivisten muotoja, joilla yhteisöllisyyttä voitaisiin lisätä Kalliossa ja sen lähialueilla? Miten Kalliosta ja sen ympäristöstä saisi entistä toimivamman paikan asumiselle, kulttuurille, työlle tms? Kerro Vapaasti.
12. Minkälaista on mielekäs kaupunkiympäristö sinulle? Vaikuttaako siihen esimerkiksi ihmisten määrä, autojen määrä, vehreys, äänimaailma, arkkitehtuuri, kivijalkaliikkeet, kulttuuri tms. Kerro vapaasti.

13. Onko Kalliossa ja sen ympäristössä havaittavissa asukkaiden, yritysten, Helsingin kaupungin tms ympäristöön tuomia asioita, jotka tekevät kaupunkitilasta miellyttävämmän. Kerro vapaasti havainnoistasi ja kokemuksistasi

14. Kerro vapaasti parhaista/mukavista paikoista Kalliossa ja sen ympäristössä kaupunkisuunnittelun näkökulmasta. Missäpäin Kalliota on kivoja alueita, rakennuksia, puistoja, joissa suunnittelu on mielestäni onnistunutta?

14. Onko sinulla kokemusta/mielipidettä Helsingin kaupungin tavoista tukea vapaaehtoisesti järjestettyä kaupunkikulttuuria ja kaupunkiaktivismia? Kerro vapaasti havainnoistasi ja kokemuksistasi. Minkälaiset terveiset lähettäisit Helsingin kaupungille?

16. Miten näet oman roolisi kaupunkikulttuurin edistäjänä? Oletko tehnyt jotakin kehittääksesi yhteisöllisyyttä, ympäristöä, ilmapiiriä Kalliossa/Helsingissä/muulla? Kerro vapaasti kokemuksestasi ja havainnoistasi.

17. Voisitko osallistua tulevaisuudessa vapaaehtoisuuteen perustuvaan kaupunkiaktiiviseen toimintaan tekijänä kehittääksesi kaupunkia/kaupunginosaa ja edistääksesi kaupunkikulttuuria?

